

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Komparace odvodových povinností právní formy OSVČ a společnosti s.r.o.
Comparison of Payment Duties of Self-employed Person and Limited Liability
Company

Student:	Denisa Obrusníková
Vedoucí diplomové práce:	prof., Ing. Viola Šebestíková, CSc.

Ostrava 2015

Zadání diplomové práce

Student:

Bc. Denisa Obrusníková

Studijní program:

N6208 Ekonomika a management

Studijní obor:

6202T049 Účetnictví a daně

Téma:

**Komparace odvodových povinností OSVČ a společnosti s ručením
omezeným**
**Comparison of Payment Duties of Self-employed Person and Limited
Liability Company**

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Teoretická východiska
3. Daňový základ vybraných variant
4. Praktická aplikace, zhodnocení a doporučení
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

BĚHOUNEK, Pavel. *Společnost s ručením omezeným 2014 – prakticky včetně účetnictví a daní*. Olomouc: ANAG, 2014. 368 s. ISBN 978-80-7263-886-4.

ČERVINKA, Tomáš. *Zdravotní pojištění zaměstnavatelů, zaměstnanců a OSVČ s komentářem a příklady 2014*. 6. vyd. Olomouc: ANAG, 2014. 176 s. ISBN 978-80-7263-860-4.

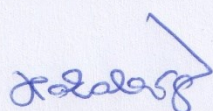
ŽENÍŠKOVÁ, Marta. *Pojistné na sociální zabezpečení zaměstnavatelů, zaměstnanců, OSVČ, dobrovolně důchodově pojištěných s komentářem a příklady k 1. 1. 2014*. 6. vyd. Olomouc: ANAG, 2014. 160 s. ISBN 978-80-7263-861-1.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

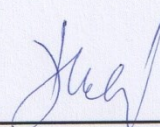
Vedoucí diplomové práce: **prof. Ing. Viola Šebestíková, CSc.**

Datum zadání: 21.11.2014

Datum odevzdání: 25.04.2015

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlašuji, že jsem celou práci vypracovala samostatně. Přílohy č. 1 a 2 dané mi k dispozici, jsem samostatně doplnila.

24. 4. 2015
.....
Datum odevzdání diplomové práce

Denisa Obrušníková
.....
Bc. Denisa Obrušníková

Obsah

1	ÚVOD.....	5
2	TEORETICKÁ VÝCHODISKA.....	7
2.1	Volba právní formy podnikání.....	7
2.1.1	Podnikání fyzické osoby na základě živnosti.....	9
2.1.2	Podnikání právnické osoby se zaměřením na s. r. o.....	12
2.2	Porovnání výhodnosti podnikání OSVČ a s. r. o.....	18
2.2.1	Výhody a nevýhody podnikání fyzických osob	18
2.2.2	Výhody a nevýhody podnikání prostřednictvím s. r. o.	20
2.2.3	Shrnutí a komparace výhod a nevýhod vybraných forem podnikání	22
2.3	Sociální zabezpečení OSVČ	23
2.4	Zdravotní pojištění OSVČ	26
2.5	Shrnutí a komparace sociálního pojistného OSVČ	28
2.6	Sociální zabezpečení jednatelů, společníků a členů dozorčí rady	29
2.7	Zdravotní pojištění jednatelů, společníků a členů dozorčí rady	30
2.8	Shrnutí pojistného jednatelů, společníků a členů dozorčí rady	31
3	DAŇOVÝ ZÁKLAD VYBRANÝCH VARIANT	32
3.1	Daňové zatížení OSVČ.....	32
3.1.1	Subjekty daně	32
3.1.2	Příjmy ze samostatné činnosti	33
3.1.3	Spolupracující fyzické osoby	34
3.1.4	Tvorba základu daně OSVČ.....	36
3.1.5	Výpočet daně a slevy na dani	39
3.2	Způsoby tvorby základu daně OSVČ	40
3.2.1	Paušální výdaje.....	41
3.2.2	Daňová evidence	42
3.2.3	OSVČ a vedení účetnictví	43

3.3	Placení a správa daně z příjmu fyzických osob	44
3.4	Daňové zatížení s. r. o.....	46
3.4.1	Subjekty daně z příjmů PO.....	46
3.4.2	Tvorba základu daně s. r. o.	47
3.4.3	Sazba daně, slevy na dani.....	50
3.5	Podíl na zisku společníků	50
3.6	Odměny členů orgánů s. r. o. a jejich daňové hledisko	52
3.7	Placení a správa daní z příjmu právnických osob.....	55
3.8	Výpočet roční daňové povinnosti OSVČ	55
3.9	Výpočet roční daňové povinnosti s. r. o.	56
4	PRAKTICKÁ APLIKACE, ZHODNOCENÍ A DOPORUČENÍ.....	58
4.1	Nízký základ daně nepřesahující 100 000 Kč.....	58
4.2	Základ daně nepřesahující 500 000 Kč.....	61
4.3	Základ daně nepřesahující 1 800 000 Kč.....	65
4.4	Základ daně nepřesahující 2 800 000 Kč.....	68
4.5	Vysoký základ daně přesahující 5 milionů	72
4.6	Zhodnocení výsledků.....	76
4.7	Návrhy a doporučení.....	80
5	ZÁVĚR	83
	Seznam použité literatury	86
	Seznam použitých zkratk	89
	Prohlášení o využití výsledků diplomové práce	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

1 ÚVOD

Daňová soustava v České republice je nejen pro začínajícího podnikatele, navíc laika v oblasti daní, značně složitá a také nepřehledná. Navíc český daňový systém prochází neustálými změnami a úpravami, které mnozí podnikatelé častokrát nestihnou během roku ani postřehnout. Pokud se tedy rozhodne budoucí podnikatel začít s podnikatelskou činností, je jedna z důležitých otázek, kterou si zajisté pokládá, a to jakou částku z vyprodukovaného zisku bude podnikatel muset odvádět do státního rozpočtu.

Cílem diplomové práce je vytvoření uceleného a přehledného výkladu o odvodech do státního rozpočtu osob samostatně výdělečně činných, společnosti s ručením omezeným a jejích společníků, které jsou neodmyslitelně spojeny s podnikáním. Na základě použitých metod rešerše, analýzy, syntézy, komparace bude provedeno shrnutí a doporučení nejen začínajícímu podnikateli, ale také podnikateli zvažujícího změnu právní formy podnikání při rozvoji podnikatelské činnosti.

Diplomová práce je členěna na jednotlivé kapitoly. První z nich s názvem „Teoretická východiska“ bude zaměřena na souhrn znaků charakteristických pro osobu samostatně výdělečně činnou a pro společnost s ručením omezeným. Tyto dvě formy podnikání patří k nejrozšířenějším v České republice, a podnikatelé při zakládání svého podnikání mnohdy ani netuší, jaké výhody či nevýhody určitá forma podnikání nese. Dále bude kapitola věnována sociálnímu zabezpečení a zdravotnímu pojištění, které úzce souvisí s vybranými formami podnikání.

V následující kapitole bude obsažena charakteristika daní z příjmů zaměřené na fyzické osoby podnikající na základě živnosti a s. r. o. Záměrem podnikání je ve většině případů dosažení zisku, proto se bude kapitola zabývat také podílům a odměnám společníků, resp. jednatelů či členů dozorčí rady. Významným procesem pro potřeby stanovení daňové povinnosti je určení základu daně. Je potřeba, aby došlo k souladu tohoto postupu se zákonnými podmínkami a zároveň k co největšímu snížení výsledné daně s použitím daňově optimalizačních prostředků. Následně bude pro stanovení správné výše daňového zatížení znázorněn postup jeho výpočtu.

Poznatky z teoretické části budou dále aplikovány v kapitole s titulem „Praktická aplikace, zhodnocení a doporučení“. Zde dojde k podrobnější analýze zdanění různých výší základů daně. Jednotlivé základy daně budou situovány do daňového prostředí osoby samostatně výdělečně činné, společnosti s ručením omezeným, a jediného společníka této společnosti tak, aby následně mohlo dojít k jejich komparaci. Nebudou opomenuty ani odvody těchto subjektů na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění, jejichž výše se s měnícím základem daně liší. Závěrem kapitoly bude uskutečněna komparace celkového zatížení základu daně povinnými odvody, zhodnocení situace OSVČ, s. r. o. a jejího jediného společníka pobírajícího podíly versus odměny při daných výších základu daně.

2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

Cílem této kapitoly je blíže specifikovat důležitá kritéria volby právní formy podnikání fyzické a právnické osoby. Na základě analýzy výhod a nevýhod podnikání těchto subjektů bude provedena komparace výhodnosti podnikání osoby samostatně výdělečně činné a společnosti s ručením omezeným.

Zásadním kritériem pro rozhodování o tom, která varianta bude zvolena, je nejnižší částka celkové odvodové povinnosti vůči státu. Mezi takové odvody patří mimo daňovou povinnost také platby státu ve formě sociálního pojištění. Proto bude následně vymezeno sociální zabezpečení a veřejné zdravotní pojištění OSVČ, jednatelů, společníků a členů dozorčí rady.

2.1 Volba právní formy podnikání

Správně zvolená právní forma podnikání je jedno z důležitých rozhodnutí před samotným zahájením podnikání. Zejména začínající podnikatelé dostatečně nezváží její vhodnost pro vlastní podnikatelský záměr a zvolí si některou z převažujících forem. Podceňují celou řadu faktorů, které mohou dlouhodobě ovlivnit život a ekonomickou činnost podnikatele. Přestože lze právní formu podnikání v čase měnit, je tato transformace vždy časově, administrativně i finančně velmi náročná. [11]

K základním a zároveň nejpodstatnějším činnostem podnikatele patří rozhodování. Proces rozhodování je charakterizován jako posuzování více možných variant a zvolení nejvhodnější z nich k realizaci. Přiměřenost a kvalita rozhodování významně ovlivňuje efektivnost a budoucí vývoj podnikatelské aktivity. [7]

Při výběru právní formy je nutné vzít v úvahu důležité skutečnosti, mezi které se řadí:

- výše potřebného kapitálu – nejen pro zahájení podnikání, ale také pro jeho budoucí rozvoj; u jednotlivých forem podnikání se liší schopnost vytvářet startovní kapitál, podle výše kapitálu, který je nezbytný, a způsoby jeho obstarání je u některých forem podnikání vhodnější,
- daňové zatížení – rozdíl ve výši zdaněného zisku různých forem podnikání,
- řízení firmy a její kontrola – kdo má oprávnění zasahovat při těchto činnostech,
- náklady na založení – některé formy podnikání jsou bez účasti právní asistence komplikované,

- manažerské předpoklady – zvážení vlastních dovedností a zkušeností s komplikovanou finanční stránkou podnikání,
- budoucí převod firmy – budování firmy za účelem předání dětem nebo prodej jsou u jednotlivých forem odlišně výhodné. [11]

Je podstatné zvážit také počet zakladatelů, nezbytný pro založení firmy, způsob a rozsah ručení u jednotlivých právních forem podnikání, administrativní náročnost založení, účast na zisku a ztrátě, možnosti získání finančních prostředků, povinnost zveřejňování v obchodním rejstříku, míra obtížnosti transformace na jinou právní formu, aj. [17]

Podnikání lze zahájit buď jako fyzická osoba (dále jen FO) nebo právnická osoba (dále jen PO), jejichž definice uvádí zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, jehož účinnost nabývá 1. ledna 2014. Jedná se o nový občanský zákoník (dále jen NOZ), který nahrazuje občanský zákoník z roku 1964, a jehož obsah je značně rozsáhlejší. NOZ zahrnuje nyní i ustanovení vztahující se k podnikatelům, např. vlastní vymezení podnikatele, ustanovení a vznik – základní náležitosti společenské smlouvy, vymezení obchodní firmy, ustanovení o prokuře. Podnikatel (FO nebo PO) je zde definován jako osoba, která:

- samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku,
- pro účely ochrany spotřebitele a pro účely § 1963 NOZ uzavírá smlouvy související s vlastní obchodní, výrobní nebo obdobnou činností či při samostatném výkonu svého povolání, popř. osoba jednající jménem nebo na účet podnikatele,
- je zapsána v obchodním rejstříku,
- má k podnikání živnostenské či jiné oprávnění dle jiného zákona.

Podnikání FO na základě živnostenského oprávnění se řídí zákonem č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (dále jen živnostenský zákon). Pojem živnost je zde vymezena jako soustavná činnost provozována samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost a za podmínek stanovených tímto zákonem. Vysvětlení dílčích pojmů je následující:

- **soustavnost** – činnost je vykonávána opakovaně, pravidelně a ne příležitostně;
- **samostatnost** – podnikatel (FO) jedná osobně, podnikatel (PO) jedná prostřednictvím svého statutárního orgánu;

- **vlastní jméno** – právní úkony jsou vykonávány v případě FO svým jménem a příjmením, v případě PO pod svou obchodní firmou (názvem);
- **vlastní odpovědnost** – znamená, že podnikatel (FO i PO) nese veškeré riziko za výsledky své podnikatelské aktivity;
- **dosažení zisku** – podnikání je prováděno s úmyslem docílit zisku (nemusí být dosažen). [10]

Právní úprava obchodních společností a družstev je definována v zákoně č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích s účinností od 1. 1. 2014 (dále jen ZOK). Svým obsahem nahrazuje část obchodního zákoníku (zákonu č. 513/1991 Sb.). Je věnován pouze úpravě obchodních korporací, za které jsou považovány osobní společnosti (veřejné obchodní společnosti, komanditní společnosti), kapitálové společnosti (společnosti s ručením omezeným, akciové společnosti) a družstva. [5]

Rok 2014 znamená v důsledku rekodifikace¹ soukromého práva, který se zahrnuje nejen FO a jejich soukromí, ale také podnikatelské prostředí včetně podnikatelských i nepodnikatelských aktivit právnických osob, značnou náročnost orientace v novém právním prostředí České republiky. [8]

2.1.1 Podnikání fyzické osoby na základě živnosti

Mezi nejčastější a nejjednodušší způsob, jak začít provozovat podnikatelskou činnost, je **podnikání na základě živnostenského oprávnění**. Jak již bylo výše zmíněno, tato forma podnikání se řídí živnostenským zákonem.

Pokud chce fyzická osoba získat živnost, je povinna splnit **všeobecné podmínky**, kterými jsou bezúhonnost a plná svéprávnost. **Zvláštní podmínky** jsou pak odborná nebo jiná způsobilost, pokud je zákonem nebo zvláštními předpisy vyžadována. V případě, že podnikatel nesplňuje některou z podmínek, lze vykonávat živnost prostřednictvím odpovědného zástupce. Jedná se o fyzickou osobu ustanovenou podnikatelem, odpovědnou za řádné provozování jeho živnosti i za dodržování zákonem stanovených předpisů. Zároveň musí splňovat všeobecné i zvláštní podmínky stanovené tímto zákonem.

¹ Rekodifikace znamená zrušení zákonu a jeho nahrazení novými - zcela nová a komplexní úprava právního řádu.

V zákoně jsou uvedeny činnosti, které nejsou považovány za živnost. Řadí se zde provozování živnosti vyhrazené zákonem státu nebo určené právnické osobě, provádění archeologických výzkumů, využívání výsledků duševní tvůrčí činnosti, restaurování kulturních památek či jejich částí, aj. V rozsahu zvláštních zákonů se za živnost nepovažuje činnost lékařů, notářů, soudních exekutorů, znalců a tlumočnicků, auditorů a daňových poradců, aj.

Zákon rozděluje živnosti na **ohlašovací**, vykonávaná na základě ohlášení (živnostenského listu), a **koncesované**, provozovány na základě státního povolení k provozování živnosti (koncese).

Živnostenským zákonem jsou děleny **ohlašovací živnosti** na:

- **živnosti řemeslné** – pro provozování je nezbytná odborná způsobilost dle § 21 a § 22 tohoto zákona; jedná se o činnosti uvedené v příloze č. 1 k tomuto zákonu (např. pekařství, obráběčství, zlatnictví, zpracování kůží a kožešin, malířství, hostinská činnost, kominictví, aj.);
- **živnosti vázané** – výčet živností a odborná způsobilost jsou dle § 23 a § 24 uvedeny v příloze č. 2, tohoto zákona (např. oční optika, činnost účetních poradců, vedení účetnictví či daňové evidence, vodní záchranářská služba, provozování autoškoly, solárií, nakládání s nebezpečnými odpady, aj.);
- **živnosti volné** – podmínka odborné způsobilosti není zákonem vyžadována; (např. zprostředkování obchodu a služeb, výroba strojů a zařízení, realitní, poradenská či reklamní činnost, výroba zdravotnických prostředků, aj.)

K provozování **koncesované živnosti** musí být splněny podmínky odborné způsobilosti a také pozitivní vyjádření orgánu státní správy k žádosti o koncesi, které jsou definovány v příloze č. 3 k tomuto zákonu (např. výroba a úprava lihu sulfitového nebo syntetického, výzkum, vývoj, výroba, nákup, prodej výbušnin, či jejich zneškodňování, podnikání v oblasti zbraní a střeliva, tepelné energie, pohonných hmot, provozování cestovní kanceláře, aj.).

Živnostenské oprávnění je prokazováno podnikatelem prostřednictvím výpisu ze živnostenského rejstříku. Před vydáním tohoto výpisu lze oprávnění dosvědčit stejnopisem ohlášení s prokázaným doručením živnostenskému úřadu. Dle podmínek stanovených zákonem č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, je zápis do obchodního rejstříku proveden fyzickou osobou na vlastní žádost, nebo povinně. Povinnost zápisu do obchodního rejstříku mají fyzické osoby podnikající na území ČR, jestliže úhrn výnosů nebo příjmů snížených o DPH dosáhl nebo přesáhl v průměru částku 120 000 000 Kč za 2 po sobě jdoucí účetní období.

Podnikatel má právo na určitou dobu přerušit provozování živnosti. Toto přerušení začíná dnem doručení oznámení o přerušení živnosti živnostenskému úřadu či datem pozdějším, uvedeným v oznámení, a je ukončeno dnem uvedeným v oznámení. Pokračovat v živnosti lze i před uplynutím této doby, avšak povinností podnikatele je předem tuto událost písemně oznámit příslušnému úřadu.

Zánik živnostenského oprávnění je uskutečněn smrtí podnikatele, ukončením podnikatelské činnosti, uplynutím doby vyhrazené pro provoz živnosti, výmazem zahraniční osoby či předmětu podnikání zapsané v obchodním rejstříku, stanovením zvláštního právního předpisu, nebo rozhodnutí živnostenského úřadu o zrušení oprávnění.

Živnostenský rejstřík slouží jako evidence podnikatelů s živnostenským oprávněním. V tomto informačním systému veřejné správy jsou zaznamenány údaje o fyzické osobě (jméno, příjmení, titul, státní občanství, bydliště, u zahraničí osoby místo pobytu v ČR, rodné číslo, identifikační číslo, atd.), předmět podnikání, druh živnosti, provozovny, ve kterých je živnost vykonávána, doba platnosti, pozastavení, přerušení živnostenského oprávnění, datum vzniku a zániku, aj. [21]

Do konce roku 2013 bylo možné podnikat prostřednictvím sdružení fyzických osob bez právní subjektivity. NOZ tento termín nezná, zaveden je pouze pojem **společnost**. Společnost podle NOZ vzniká, zaváže-li se smlouvou několik osob družít jako společníci za společným účelem činnosti nebo věci. Následně NOZ definuje činnosti týkající se založení společnosti, správy společnosti, práv a povinností společníků navzájem, nebo při jednání s třetími osobami, zánik členství a zánik společnosti.

Již od roku 2006 jsou zřizovány na obecních úřadech Centrální registrační místa (dále jen CRM), prostřednictvím kterých mohou zájemci zároveň při ohlášení živnosti, resp. podání žádosti o koncesi učinit i oznámení vůči dalším správním úřadům. Náležitosti požadované jednotlivými úřady, které musí podnikatel vyplnit jak před vstupem do podnikání, tak i během podnikatelské činnosti, jsou sjednoceny do tzv. **Jednotného registračního formuláře** (dále jen JRF). Ministerstvem průmyslu a obchodu ve spolupráci s dotčenými rezorty (Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo financí) byly vypracovány dva typy JRF, a to v rozdělení pro PO a FO. JRF byl vyhotoven co nejprůhledněji nejen pro klienty CRM, ale i pro jeho pracovníky, a je využíván pro potřeby dle živnostenského zákona (např. ohlášení živnosti a žádost o koncesi, žádost o zrušení živnosti, oznámení o přerušení, pokračování v provozování podnikání, atd.), ve vztahu k finančnímu úřadu (např. přihláška k registraci k dani z příjmu, k dani z přidané hodnoty, přihláška k dani z nemovitosti, k dani silniční, žádost o zrušení registrace), pro základní registraci na správě sociálního zabezpečení, zdravotní pojišťovně a pro hlášení Úřadu práce (hlášení volného, resp. obsazeného pracovního místa). [23]

2.1.2 Podnikání právnické osoby se zaměřením na s. r. o.

Právní úprava společností s ručením omezeným je s účinností od 1. 1. 2014 soustředěna do dvou právních předpisů (ZOK a NOZ), které na sebe navzájem odkazují, a to může vést k nepřehlednosti. Může nastat situace, kdy je určitá oblast řešena jak v ZOK, tak i v NOZ. V takovém případě mají ustanovení ZOK o společnosti s ručením omezeným (popř. obecná ustanovení vztahující se na všechny korporace) přednost před úpravou obsaženou v NOZ. Společnosti, které vznikly do 31. 12. 2013, měly na výběr ze dvou možností, a to podřídit se nové úpravě jako celku, nebo se řídit zčásti obchodním zákoníkem a zčásti novou úpravou. Jejich povinností bylo do 1. 7. 2014 upravit svou společenskou smlouvu tak, aby byla v souladu s ustanoveními nové úpravy, od nichž se nelze odchýlit. [4]

NOZ definuje pojem **korporace** jako právnickou osobu, která je tvořena společenstvím osob, a to i v případě, že je tato právnická osoba tvořena jedním členem. Korporace, připustí-li to zákon, může být složena z jediného člena. ZOK zavádí nový pojem – **obchodní korporace**. Obchodními korporacemi se rozumí obchodní společnosti a družstva.

Společnost s ručením omezeným je jednou z právních forem využívaných v ČR, a je řazena mezi obchodní společnosti kapitálové (§ 1 odst. 2 ZOK). Ve skutečnosti je toto zařazení mezi kapitálové společnosti, kdy je v popředí zájmu vklad, jen umělé. Zejména u společnosti s ručením omezeným jsou podstatné spíše osobní kvality společníků, než vklad, který ztratil s účinností ZOK svůj význam.

Mezi ustanovení a omezení, která ZOK nepřebírá z obchodního zákoníku, patří:

- **§ 196a odst. 3 obchodního zákoníku** – nebude od 1. 1. 2014 aplikováno ustanovení o kupní ceně majetku převáděného mezi propojenými osobami, která byla stanovena na základě posudku znalce jmenovaného soudem (v některých případech i schválena valnou hromadou),
- **zákaz řetězení** – podstatou bylo, že s. r. o. s jediným společníkem nemůže být jediným zakladatelem (společníkem) jiné s. r. o.; neplatnost spadá i na omezení fyzické osoby být max. ve 3 s. r. o. jediným společníkem,
- **počet společníků max. 50** – s. r. o. již není omezena v počtu společníků,
- **povinnost vytvářet rezervní fond** – dle ZOK má povinnost s. r. o. vytvářet rezervní fond jen pokud tak stanoví společenská smlouva. [5]

Omezené ručení společníků je vymezeno v § 132 odst. 1 ZOK jako ručení v rozsahu, v jakém společníci nesplnili vkladové povinnosti podle stavu zapsaného v obchodním rejstříku v době, kdy byli věřitelem vyzváni k plnění. Pokud vklad není splacen nebo správný rozsah splacení vkladu není zapsán do obchodního rejstříku, může věřitel při neplnění svého závazku požadovat plnění po kterémkoliv ze společníků. [4]

Minimální výše základního kapitálu byla obchodním zákoníkem určená částkou 200 000 Kč a min. výše vkladu jednoho společníka částkou 20 000 Kč. Dle ZOK činí vklad nyní 1 Kč a tudíž i min. výše základního kapitálu odpovídá násobku počtu společníků a 1 Kč. Základní kapitál tak jako tak neznamenal jistotu pro věřitele, a tímto snížením požadavků je umožněno zahájení podnikání pro širší veřejnost. Do společnosti lze vložit jak peněžité tak nepeněžité vklady, a to bez omezení jejich hospodářské využitelnosti. Tento majetek musí být nadále ocenitelný, a jeho hodnotu stanoví znalec určený zakladateli při založení společnosti, nebo jednatel.

Založení společnosti spočívá v sepsání a uzavření **společenské smlouvy** - dvěma či více společníky, anebo v případě založení společnosti jedním zakladatelem se jedná o sepsání **zakladatelské listiny**. Oba tyto dokumenty musí mít formu veřejné listiny, tj. formu notářského zápisu. [12]

Práva a povinnosti nabývá společnost dnem vzniku společnosti (zápisem do obchodního rejstříku), avšak obvykle je potřeba vykonávat povinnosti spojené se založením ještě před jejím vznikem (uzavřít pracovní smlouvy s budoucími zaměstnanci, objednat materiál, atd.). NOZ podle § 127 připouští, že lze za právnickou osobu jednat jejím jménem ještě před jejím vznikem. Po zápisu společnosti do obchodního rejstříku přebírá společnost do 3 měsíců od vzniku již uskutečněná jednání a je z těchto jednání oprávněna a zavázána od počátku. V případě nepřevzetí těchto jednání jsou zavázány osoby, které takto jednaly, a to společně a nerozdílně.

Povinné náležitosti, které musí podle NOZ a ZOK obsahovat společenská smlouva jsou:

- a) **firma** – jméno, pod kterým je společnost zapsána do obchodního rejstříku z důvodu odlišení se od ostatních podnikatelů (nesmí být klamavá a zaměnitelná),
- b) **sídlo** – název obce², kde společnost sídlí,
- c) **předmět podnikání** – v případě založení společnosti za jiným účelem než podnikání bude obsahem předmět činnosti,
- d) **určení společníků** – u FO jméno a bydliště (popř. datum narození), u PO firma a sídlo (popř. identifikační číslo, údaj o zápisu PO v obchodním rejstříku nebo v jiném registru); novou úpravou manželského práva je stanoveno, že pokud manžel nenabyl podíl do svého výlučného vlastnictví, jsou společníky dle NOZ oba manželé, kteří mají být oba registrováni v obchodním rejstříku, společenské smlouvě i v seznamu společníků (práva a povinnosti manželů ve vztahu ke společnosti jsou pak vykonávány prostřednictvím tzv. správce společné věci – viz § 32 odst. 4 ZOK),
- e) **určení druhů podílů** – společenskou smlouvou můžou být stanoveny různé druhy podílů, ale na každý jeden druh se vztahují stejná práva a povinnosti; ZOK upravuje pouze tzv. základní podíl, ovšem vytvořeny mohou být i další druhy podílů, např. prioritní podíl³,
- f) **výše vkladu** – výše připadající na podíl či podíly a údaj o vkladové povinnosti; společenskou smlouvou může být stanovena i vyšší výše vkladu, než 1 Kč, a pro jednotlivé společníky určena odlišná výše,
- g) **výše základního kapitálu** – souhrn všech vkladů - součet peněžitých vkladů a peněžitých ekvivalentů nepeněžitého vkladu,

² Ve společenské smlouvě nemusí být zapsána úplná adresa sídla společnosti (ta je zapsána v obchodním rejstříku), v případě změny sídla v rámci obce pak není třeba měnit společenskou smlouvu.

³ Prioritní podíl se vztahuje na přednostní právo na výplatu dividendy či na privilegovaný podíl na likvidačním zůstatku, s omezeným právem hlasovat (omezení musí být uvedeny ve stanovách společnosti)

- h) **jednatelé** – vymezení jednoho či více jednatelů zastávajících funkci statutárního orgánu, popř. kolektivní orgán či sbor jednatelů, ve kterém jednatelé přijímají rozhodnutí většinou hlasu a pořizují zápis o jednání,
- i) **správce vkladů** – jakákoliv FO nebo PO přijímající splacené vklady či vnesené předměty vkladů a zajišťující jejich správu,
- j) **údaje o nepeněžitém vkladu** – popis, ocenění, částka započítávající se na emisní kurz, určení znalce. [4]

Do společenské smlouvy je vhodné zakotvit i další otázky formulované v ZOK. Jedná se o záležitosti týkající se změny společenské smlouvy, podílu na zisku, příplatkové povinnosti, určení postupu nakládání s uvolněným podílem, určení vypořádacího podílu, podílu na likvidačním zůstatku, kmenového listu, vyloučení rozhodování mimo valnou hromadu (per rollam), zákazu rozdělení podílu, vyloučení přechodu podílu na dědice či právního nástupce, lhůty pro podání návrhu na zápis do obchodního rejstříku. Dále může být společenskou smlouvou určeno i zřízení dalších orgánů společnosti (dozorčí rada, výbor pro audit, aj.).

Společníkem je FO nebo PO držící podíl na společnosti s ručením omezeným. Tento podíl vyjadřuje účast ve společnosti, a práva a povinnosti, které z této účasti plynou. Práva a povinnosti lze u společníka dělit především na:

- **majetkové** (např. právo podílet se na zisku, právo na majetkové vypořádání společníka při jeho ukončení účasti ve společnosti, povinnost splatit vklad do základního kapitálu, příplatková povinnost aj.),
- **nemajetkové** (např. rozhodováním na valné hromadě ovlivnit řízení společnosti, právo nahlížet do dokladů, povinnost vlastním konáním realizovat účel, pro který byla společnost založena, aj.). [1]

Pro **převod podílu** již není podmínkou souhlas valné hromady. Společník může nově provést převod svého podílu i bez souhlasu valné hromady. Ve společenské smlouvě může být zakotvena podmínka, že převod podílu na jiného společníka může být proveden jen na základě souhlasu některého z orgánů společnosti. Převod podílu na osobu, která společníkem není, je možný jen se souhlasem valné hromady. Toto ustanovení lze opět modifikovat ve společenské smlouvě (§ 208 odst. 1 ZOK) – zákaz převodu podílu, převod bez omezení, převod podmíněný souhlasem jiným orgánem než valnou hromadou.

Nejvyšším orgánem s. r. o. je **valná hromada**, která se skládá ze všech společníků. Prostřednictvím valné hromady jsou přijímána rozhodnutí koncepční povahy a je prováděna kontrola ostatních orgánů. Společníci tak mohou uplatňovat své právo účastnit se na správě a řízení s. r. o.

Jednatel s. r. o. je výkonným orgánem, a plní funkci statutárního orgánu a jedná jménem společnosti. Tuto funkci může zastávat FO, starší 18 let, bezúhonná, která má na starosti obchodní vedení, tudíž provoz společnosti a všechny společenské záležitosti, např. svolání valné hromady. Statutárním orgánem je jeden či více jednatelů určených ve společenské smlouvě, a každý jednatel jedná jménem s. r. o. samostatně.

Aby byla zajištěna kontrola nad činností jednatelů, lze určit další orgán společnosti, a to **dozorčí radu**. ZOK nevyžaduje, aby byla ve společnosti s. r. o. povinně ustanovena dozorčí rada. Její zřízení je podmíněno společenskou smlouvou, avšak význam tohoto orgánu je ve většině společností s. r. o. nedoceněn. Smyslem dozorčí rady je nejen dohlížení nad činností jednatelů, nahlíží také do obchodních či účetních knih, a dalších dokumentů a provádí jejich kontrolu, zkoumá účetní závěrku, podává zprávy ze své činnosti valné hromadě (minimálně jednou ročně). [12]

Lze zřídit i další orgány jako jsou výbor pro audit, nebo další orgány, které nejsou zákonem výslovně upravovány, ale předpokladem vzniku je jejich úprava ve společenské smlouvě. Navíc dle § 159 NOZ má každý ve výkonu určité funkce jednat s péčí řádného hospodáře a s nezbytnou loajalitou, potřebnými znalostmi a také s pečlivostí. Porušením tohoto ustanovení je i přijetí funkce osobou, která na ni svými znalostmi nebo z jiných příčin nestačí. Při posuzování „řádnosti“ rozhodování členů orgánu je umožněno zohlednit faktor hospodářského rizika.

Jednostranný výstup společníka ze společnosti je nově možný dle § 202 ZO. Jedná se o situaci, kdy společník nesouhlasil s rozhodnutím valné hromady týkající se buď změny převažující povahy podnikání, či prodloužení trvání společnosti. Jednostranný výstup lze učinit i v případech, kdy valná hromada bezdůvodně odepře převod podílu, nebo kdy dojde ke změně ve společenské smlouvě týkající se poskytnutí peněžitého příplatku společníkem. **Zánik účasti společníka** ve společnosti (§ 203 – 206 ZOK) může probíhat také těmito způsoby:

- **dohodou společníků** – písemná dohoda s úředně ověřenými podpisy všech společníků; jde o nejčastější ukončení účasti společníka ve společnosti,

- **rozhodnutím soudu** – na žádost společníka, nelze-li na něm dále spravedlivě požadovat jeho setrvání ve společnosti; na žádost společnosti v případě, že tento společník zvláště závažným způsobem porušuje svou povinnost, i když byl vyzván k jejímu plnění a písemně upozorněn na možnost vyloučení,
- **prohlášením konkursu na majetek společníka** – pokud má společnost jednoho společníka, pak se jeho obchodní podíl stává součástí konkursní podstaty a nedochází tudíž k zániku jeho účasti,
- **rozhodnutím valné hromady** – nesplnění vkladové povinnosti nebo povinnosti na vytvoření vlastního kapitálu příplatkem,
- **a další.**

Společníkovi při zániku jeho účasti ve společnosti nebo jeho právnímu nástupci, pokud nedošlo z jeho strany k převodu obchodního podílu či udělení příklepu v řízení o výkonu rozhodnutí, vzniká dle § 36 ZOK právo na vyplacení vypořádacího podílu.

Ukončení existence společnosti v jednotlivých krocích. Nejdříve dochází ke **zrušení společnosti**, a to rozhodnutím společníků nebo valné hromady; uplynutím doby, na kterou byla založena; dosažením účelu, pro který byla založena; rozhodnutím soudu. Následujícím krokem je zpravidla **likvidace** – zpeněžení likvidační podstaty a vyrovnání dluhů společnosti, eventuálně vyplacení tzv. likvidačního zůstatku mezi společníky. Jmenováním likvidátora je pověřen jednatel, valná hromada (pokud je tak stanoveno ve společenské smlouvě), nebo soud (v případě rozhodnutí o zrušení společnosti soudem).

Dále bude proveden **zápis vstupu do likvidace do obchodního rejstříku** a oznámení této události známým věřitelům, sestavení účetní závěrky ke dni předcházejícímu vstupu do likvidace, sestavení zahajovací rozvahy a soupisu jmění. Ze zpeněženého majetku jsou **uhrazeny dluhy** společnosti, avšak v zákoně nejsou stanovena žádná pravidla vyrovnávání dluhů, krom přednostního uspokojení pohledávek zaměstnanců.

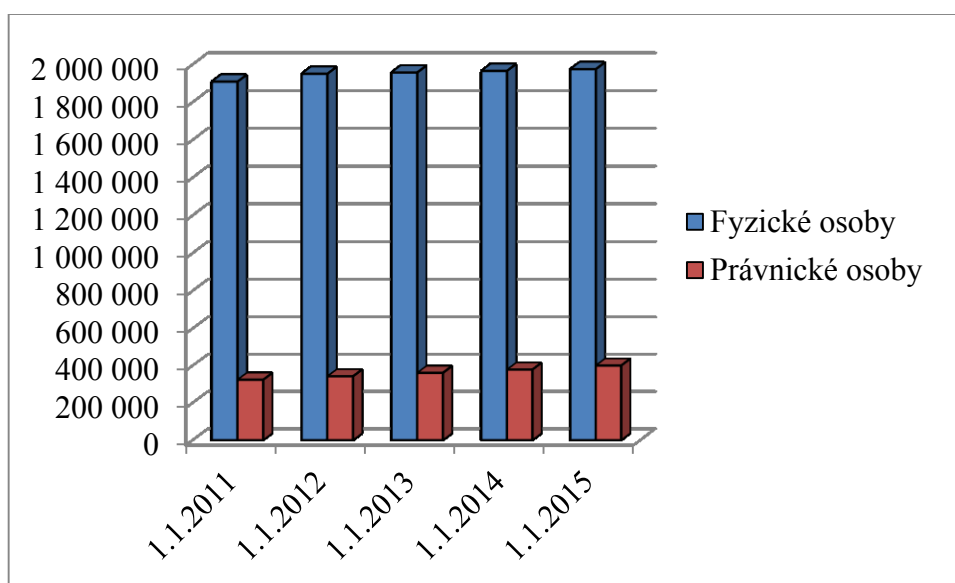
Po ukončení likvidace je sepsána konečná zpráva o průběhu likvidace a dochází k rozdělení likvidačního zůstatku mezi společníky podle pravidel určených ve společenské smlouvě, jinak se postupuje podle § 37 – 38 ZOK. Konečnou zprávu a účetní závěrku schvaluje ten, kdo jmenoval likvidátora, a je uložena do sbírky listin. Do 30 dnů od likvidace je likvidátor povinen podat návrh na výmaz společnosti z obchodního rejstříku. Společnost dnem tohoto výmazu zaniká.

2.2 Porovnání výhodnosti podnikání OSVČ a s. r. o.

Každá forma podnikání má své výhody a nevýhody, a je jen na podnikateli, kterou z nich si zvolí, avšak ne vždy je volba nejvhodnější. V České republice dochází k neustálému nárůstu jak fyzických osob podnikajících prostřednictvím živnostenského oprávnění, tak osob právnických. Ke dni 31. 12. 2014 je evidováno 3 475 812 platných živnostenských oprávnění, z toho je evidováno 2 773 866 živností pro fyzické osoby, 701 946 pro právnické osoby. [25]

Graf 2.1 zobrazuje nárůst fyzických a právnických osob v letech 2011 až 2015. Jak lze vyčíst z tohoto grafu, jsou počty v jednotlivých letech podnikajících fyzických osob výrazně vyšší, než počty právnických osob.

Graf 2.1 – Počet podnikajících fyzických a právnických osob

Zdroj: Vlastní zpracování, dostupné z www.rzp.cz/statistikySbj.html

2.2.1 Výhody a nevýhody podnikání fyzických osob

V následujícím textu jsou shrnuty aspekty důležité pro podnikatele nejen v počátcích podnikání. Pokud se jedná o začínajícího podnikatele, bude jednoznačně vhodné podnikání formou fyzické osoby.

Výhody vyplývající z podnikání fyzické osoby:

- **nenáročná administrativa při založení podniku** – pro založení je potřeba minimum formálně-právních povinností, jelikož FO nemusí být zapsána v obchodním rejstříku (s tím související i snadnější přerušování či ukončení podnikatelské činnosti),

- **nízké náklady na založení** – v souvislosti se získáním živnostenského oprávnění musí být zaplacen správní poplatek jen ve výši cca 1000 Kč,
- **nulový počáteční kapitál** – dle zákona není stanovena povinná výše základního kapitálu,
- **možnost volby evidence** – pokud nesplňuje podnikatel zákonem stanovené podmínky pro povinnost vést účetnictví, je jen na podnikateli jaký způsob evidence zvolí (vedení účetnictví či daňové evidence),
- **snadné zahájení podnikatelské činnosti** – v případě živnosti volné, vázané a řemeslné je podnikání zahájeno hned po ohlášení na příslušném úřadu; v případě živnosti koncesované či činností vyžadujících zvláštní povolení je nutné schválení příslušným státním orgánem,
- **řízení společnosti** – podnikatel samostatně rozhoduje o svém podnikání,
- **výdaje procentem z příjmů** – pokud má podnikatel nízké skutečné výdaje, anebo skutečné výdaje nevede, může uplatnit výdaje procentem z příjmů, které může vést k větší daňové optimalizaci,
- **rozdělení příjmů na spolupracující osobu** – podnikatel může rozdělit své příjmy a výdaje na osobu žijící s ním ve společné domácnosti jako spolupracující osobu,
- **nižší zdanění příjmů** – základ daně může být snížen o nezdánitelné části, odčitatelné položky a zdanění je ve výši 15 %, podnikatel může výslednou daň snížit prostřednictvím slev na dani a daňového zvýhodnění, a tudíž výsledkem může být nulová daň nebo daňový bonus,
- **snadné přerušování podnikatelské činnosti i jeho ukončení.** [17]

Při volbě právní formy podnikání by měla být věnována pozornost i na **nevýhody** podnikání fyzické osoby, mezi které se řadí:

- **neomezené ručení za závazky** – podnikatel ručí za závazky, které mu plynou z podnikání, celým svým majetkem; v případě exekuce kvůli platební neschopnosti hrozí zabavení majetku používaného nejen k podnikání, ale také osobního majetku,
- **obtížný přístup k bankovním úvěrům** – podnikající fyzická osoba má ztížené podmínky pro získání bankovního úvěru či podpory ve formě dotací z Evropské unie, a to vede ke snížení konkurenceschopnosti týkající se zakázek, kde je potřeba vysokých finančních prostředků,
- **odvod sociálního a zdravotního pojištění** – dosažený zisk podnikatele podléhá odvodům na sociální a zdravotní zabezpečení; čím větší zisk, tím větší odvody státu,

- **požadavky na odborné a ekonomické znalosti** – podnikatel ve většině případů vykonává zároveň samostatnou podnikatelskou činnost a administrativu spojenou s podnikáním, což je velmi náročné; pro usnadnění situace a vyhnutí se v případě chybného postupu pokuty finančního úřadu, zdravotní pojišťovny nebo OSSZ, je vhodné daňovou evidenci, popř. účetnictví svěřit odborníkovi (např. externí účetní) i za cenu dalších dodatečných nákladů,
- **nutnost přeměny při rozvoji** – v případě rozvoje podnikání je mnohdy nezbytná přeměna na jinou právní formu podnikání (v případě větších zakázek či zvětšení okruhu zákazníků je potřeba více financí na materiál, prostory pro výkon podnikatelské činnosti, větší počet zaměstnanců, zvýšení počtu osob podílejících se na vedení podnikání, a to samozřejmě souvisí s rizikem OSVČ ve formě ručení za dluhy celým svým majetkem),
- **nízká obchodní prestiž** – obchodní partneři mohou podnikající fyzickou osobu vnímat jako malého či méněcenného partnera ve srovnání s právníckými osobami působícími důvěryhodněji spolehlivěji, a také finančně stabilněji. [17]

2.2.2 Výhody a nevýhody podnikání prostřednictvím s. r. o.

Vhodná volba právní formy podnikání je důležitá nejen v počátcích podnikání, ale je potřeba zamyslet se i na budoucím vývoji podnikatelské činnosti. Pokud je zvolena forma podnikání jako fyzická osoba, je možné v budoucnu učinit převod na společnost s ručením omezeným. Podnikání formou s. r. o. je nejrozšířenější forma podnikání právnických osob.

Mezi hlavní **výhody podnikání prostřednictvím s. r. o.** se řadí:

- **snížený počáteční kapitál** – základní kapitál ve výši 200 000 Kč byl nahrazen částkou 1 Kč z důvodu zdůraznění jeho opodstatnění (odpovědnost společnosti za vzniklou škodu se vztahuje na celý jeho majetek, a nikoli na základní kapitál),
- **možnost vkladu peněžitého i nepeněžitého,**
- **libovolný počet společníků,**
- **omezené ručení společníků** – ručení jen do výše svých nesplacených vkladů podle stavu zapsaného v obchodním rejstříku v době, kdy byli věřitelem,

- **zákaz konkurence pro jednatele⁴** – zákaz konkurenčního jednání pro případy, kdy jednatel nemá svolení všech společníků; společenskou smlouvou lze zákaz konkurence rozšířit i na společníky,
- **možnost zřízení kontrolního orgánu** – je jen na rozhodnutí společnosti, zda zřídí kontrolní orgán - dozorčí radu či nikoliv,
- **více druhů příjmů** – společník má více příležitostí získat příjem (např. odměna za práci pro společnost nebo za výkon funkce jednatele, odměny členů statutárních orgánů, podíl na zisku společníka, úplata za zastupování společnosti, mzda či odměna za závislou práci na základě pracovní smlouvy nebo dohody o provedení práce, bezúročné nebo úročné půjčky, apod.)
- **pružná společenská smlouva** – možnost upravit práva a povinnosti společníků, obchodní podíly, a další skutečnosti,
- **různé druhy podílů** – společenskou smlouvou lze stanovit různé druhy podílů, a společníci mohou vlastnit jeden či více podílů stejného nebo různého druhu,
- **vyplacené podíly společníkům nepodléhají odvodům zdravotního a sociálního pojištění,**
- **větší obchodní prestiž** – na společnost s. r. o. jako na právnickou osobu je pohlíženo ze strany obchodních partnerů s větší finanční stabilitou, větší schopností plnit své závazky, a tím i schopnost přijímat finančně náročnější zakázku. [17]

U společnosti s ručením omezeným lze definovat tyto **nevýhody**:

- **administrativní náročnost** – vedení společnosti je administrativně velice náročné (sepsání zakladatelské listiny či společenské smlouvy, svolávání valné hromady, zápisy z valných hromad, atd.)
- **finanční náročnost** – mezi výdaje vynaložené při založení s. r. o. patří poplatek za živnostenské oprávnění ve výši 1000 Kč, minimálně 4 000 Kč za odměnu notáři, 6 000 Kč za zápis do obchodního rejstříku,
- **časová náročnost na vznik s. r. o.** – doba trvání procesu vzniku společnosti se odvíjí od různých faktorů (velikost společnosti, počet zakládajících osob, doba potřebná pro sepsání společenské smlouvy či zakladatelské listiny, předmět podnikání, aj.)

⁴ Zákazem konkurence je myšleno zákaz podnikat v předmětu činnosti nebo podnikání společnosti, a to ani ve prospěch jiných osob, zákaz zprostředkovávat obchody společnosti pro jiného, a dále viz § 199 ZOK.

- **dvojité zdanění podílů na zisku** – zisk společnosti je zdaněn daní z příjmů právnických osob, poté je při rozdělení a vyplacení podílů znova zdaněn srážkovou daní,
- **komplikované řízení** – v případě více společníků, kteří se nedokážou dohodnout na řízení s. r. o.,
- **povinnost vedení účetnictví v plném rozsahu** – ve většině případů jsou účetní záležitosti svěřovány do rukou odborníků,
- **péče řádného hospodáře** – v případě, že společníci nebudou spravovat společnost s péčí řádného hospodáře, ručí za závazky společnosti celým svým majetkem. [17]

2.2.3 Shrnutí a komparace výhod a nevýhod vybraných forem podnikání

Všechny výhody i nevýhody jsou mezi sebou vzájemně propojeny. Aby byla dosažena objektivnost při výběru formy podnikání, musí budoucí podnikatel zohlednit, že jedna nevýhoda dané formy podnikání může být kompenzována výhodami jinými. Shrnutí a komparace výhod a nevýhod OSVČ a společnosti s ručením omezeným je zobrazeno v následující tabulce (Tab. 2.1).

Tab. 2.1 – Komparace kritérií volby právní formy OSVČ a s. r. o.

Kritérium	OSVČ	s. r. o.
Počet zakladatelů	1 zakladatel	1 zakladatele
Obchodní prestiž	nízká úroveň u obchodních partnerů	vyšší úroveň u obchodních partnerů
Základní kapitál	není zákonem stanoven	minimálně 1 Kč
Ručení za závazky	neomezené ručení	ručení do výše nesplacených vkladů při dodržení podmínky „péče řádného hospodáře“
Časová náročnost na vznik	nízká - získání živnostenského oprávnění	vyšší - získání živnostenského oprávnění, podání návrh na zápis do obchodního rejstříku, sepsání společenské smlouvy, atd.
Administrativní náročnost na vznik	minimum formálně-právních povinností	více formálně-právních úkonů
Náklady související se založením	cca 1000 Kč správní poplatek za živnostenské oprávnění	min. 11 001 Kč - živnostenské oprávnění, odměna notáři, zápis do obchodního rejstříku
Předpokládaný rozvoj	nutná přeměna a s tím související náklady a čas	rozšiřování společnosti je snadnější
Evidence pohledávek,	možnost volby – daňová	vedení účetnictví

závazků, majetku a dluhů	evidence, uplatňování procenta z příjmů, účetnictví	
Náročnost řízení	samostatné rozhodování	svolávání a usnesení valné hromady, atd.
Odvody na zdravotní a sociální pojištění	zisk podnikatele podléhá odvodům	vyplacené podíly nepodléhají odvodům
Daňové zatížení	15 % ze zisku	dvojitě zdanění – 19 % ze zisku s. r. o., 15 % srážková daň z vyplacených podílů

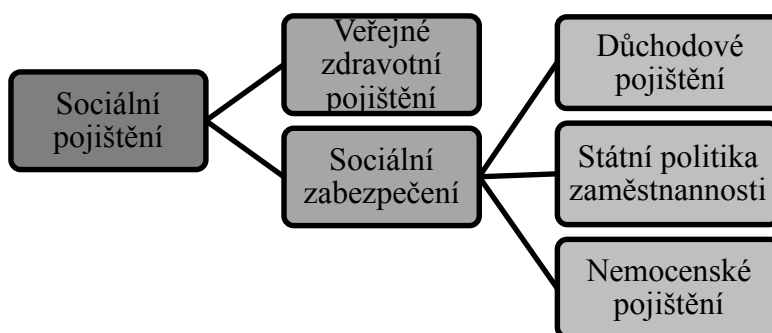
Zdroj: Vlastní zpracování.

S volbou právní formy podnikání souvisí nejen finanční faktory, ale také mnohé nefinanční hlediska. Proto je důležité zvážení každého podnikatele, pro kterou formu podnikání se rozhodne. Při výběru musí podnikatel zvážit všechny výhody i nevýhody, a jednat také podle svých nastavených podmínek a preferencí. V případě rozvoje podnikání může podnikatel, ačkoli jsou s tím spojeny určité nezbytné procesy, dodatečné náklady, a vynaložený čas, přeměnit své podnikání jako OSVČ na jinou právní formu podnikání.

2.3 Sociální zabezpečení OSVČ

Sociální pojištění na základě principu ekvivalence⁵ a sociální solidarity⁶ zabezpečuje občany v určitých životních situacích. V České republice je sociální pojištění významnou složkou státního rozpočtu a jeho rozdělení znázorňuje Schéma 2.1.

Schéma 2.1 – Části systému sociálního pojištění v ČR

Zdroj: Vlastní zpracování

⁵ Princip ekvivalence - čím vyšší příspěvek je odveden do systému, tím vyšší nároky z něj mohou plynout.

⁶ Solidarita mezi občany chudými, nemocnými, v nouzi či ve stáří na straně jedné a občany bohatými, mladými, zdravými na straně druhé.

Sociální zabezpečení je určeno na úhradu na důchodové pojištění (důchody starobní, invalidní, pozůstalostní, vdovecký a sirotčí), nemocenské pojištění (nemocenské, ošetrovné, peněžitá pomoc v mateřství, vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství), státní politiku zaměstnanosti (peněžitá podpora v nezaměstnanosti, podpora tvorby nových pracovních míst) a správní výdaje spojené s jednotlivými složkami. [16]

Osoba samostatně výdělečně činná je osoba vykonávající samostatnou výdělečnou činnost nebo při ní spolupracující, a pro účely placení pojistného na sociální zabezpečení se považuje za stejnou osobu, která je považována za OSVČ pro zdravotní pojištění. Při určování zda se jedná o OSVČ je rozhodující výkon činnosti, nikoliv např. podnikání na základě živnostenského oprávnění, výše dosaženého příjmu, pobírání důchodu, rodičovského příspěvku, zda je současně student, apod. [8]

OSVČ má povinnost platit pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, které jsou upraveny zákonem č. 589/1992 Sb. a zákonem č. 155/1995 Sb. Nemocenské pojištění je vymezeno v zákoně č. 187/2006 a OSVČ má povinnost jej platit jen v případě, že se dobrovolně přihlásí k nemocenskému pojištění. [19]

Již od 1. ledna 2004 jsou OSVČ děleny na **OSVČ s hlavní činností a s vedlejší činností**. Za OSVČ hlavní v roce 2015 se považuje každá OSVČ, i když splňuje podmínky pro zařazení do OSVČ vedlejší, pokud neprojeví vůli být OSVČ vedlejší oznámením důvodů OSSZ. OSVČ hlavní má vždy povinnou účast na důchodovém pojištění.

OSVČ vedlejší se musí účastnit důchodového pojištění v případě, že rozdíl jejích příjmů a výdajů překročil zákonem stanovenou hranici. V roce 2015 je touto hranicí při podnikání ve všech 12 měsících 63 685 Kč. Za každý měsíc, ve kterém tato OSVČ nepodnikala, se snižuje tato hranice o 5 307 Kč (rok 2015). Za **OSVČ vedlejší** se považuje OSVČ, která:

- je v zaměstnaneckém poměru a ze zaměstnání je účastna nemocenského pojištění,
- má přiznaný starobní (předčasný starobní) důchod, nebo která má nárok na invalidní důchod,
- pobírá rodičovský příspěvek, peněžitou pomoc v mateřství, nemocenskou z důvodu těhotenství a porodu (dávky z nemocenského pojištění zaměstnanců),
- pečuje o osobu mladší 10 let závislou na péči jiné osoby,
- je nezaopatřeným dítětem,

- vykonávala vojenskou službu (krom vojáků z povolání).

Pokud je některá z podmínek splněna jen po část měsíce, je tato osoba považována za OSVČ vedlejší již od začátku měsíce, v němž tato skutečnost nastala. Avšak tyto okolnosti musí být nahlášeny OSSZ. [19]

Vyměřovací základ slouží jako podklad pro výpočet pojistného na důchodové pojištění. Pro stanovení výše pojistného se použije procentní sazba na rozhodné období. Zjištěný vyměřovací základ je zaokrouhlen na celé koruny nahoru.

OSVČ si může určit výši vyměřovacího základu pro výpočet pojistného, avšak minimálně se musí jednat o 50% daňového základu. Tímto daňovým základem je myšlen dílčí základ daně vypočten dle § 7 ZDP – příjmy ze samostatné činnosti. Pro odvod pojistného na důchodovém pojištění se však mění započitatelnost některých příjmů do daňového základu. Dílčí základ daně musí být upraven o rozdíl mezi příjmy a výdaji při přechodu z vedení účetnictví na daňovou evidenci či naopak, příjmy a výdaje, které zvyšují či snižují základ daně. Pro výpočet pojistného se od tohoto daňového základu neodečítají odčitatelné položky ani daňová ztráta z předchozích let. [19]

Výpočet **minimálního vyměřovacího základu** je prováděn na základě průměrné mzdy zjištěné pro příslušný kalendářní rok. Pro OSVČ hlavní je tímto minimálním základem částka ve výši 25% z průměrné mzdy a pro OSVČ vedlejší se jedná o 10% z průměrné mzdy. Za rok 2013 činila průměrná mzda 25 884 Kč, za rok 2014 to byla částka 25 942 Kč a v roce 2015 činí ve výši 26 611 Kč. V následující tabulce (Tab. 2.2) jsou uvedeny minimální vyměřovací základy pro hlavní a vedlejší OSVČ od roku 2013 až 2015.

Tab. 2.2 – Minimální vyměřovací základy OSVČ za rok 2013 až 2015

Účast	OSVČ hlavní			OSVČ vedlejší		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Měsíční	6 471,-	6 486,-	6 653,-	2 589,-	2 595,-	2 662
Roční	77 652	77 832,-	79 836,-	31 068,-	31 140,-	31 944,-

Zdroj: Vlastní zpracování

V případě, že OSVČ vykonávala po část roku hlavní a po část roku vedlejší samostatnou výdělečnou činnost, musí být stanoven nejdříve minimální vyměřovací základ zvlášť pro hlavní a zvlášť pro vedlejší činnost. Poté se tyto minimální vyměřovací

základy sečtou a OSVČ stanoví vyměřovací základ své činnosti. Tento postup bude použit, jestliže je měsíční vyměřovací základ vypočtený ze základu daně pro příslušný rok, za který se podává Přehled, nižší než minimální měsíční vyměřovací základ platný za tento rok pro OSVČ hlavní.

Maximální vyměřovací základ je u OSVČ hlavní i vedlejší stanoven na částku odpovídající 48násobku průměrné mzdy. Pro rok 2013 tak činil 1 242 432 Kč, pro rok 2014 dosahoval výše 1 245 216 Kč, a pro rok 2015 je stanoven na 1 277 328 Kč. [20]

Pojistné je placeno formou **záloh a doplateků**. OSVČ platí zálohy za jednotlivé kalendářní měsíce, a to vždy nejpozději do 20. dne následujícího měsíce. Tuto zálohu je možné platit ve lhůtě splatnosti více splátkami. Za měsíce, ve kterých po celý kalendářní měsíc měla OSVČ nárok na nemocenské či peněžní pomoc v mateřství z nemocenského pojištění OSVČ, se zálohy neplatí.

Výše měsíční zálohy na sociální pojištění činí 29,2 % měsíčního vyměřovacího základu⁷. Minimální výše zálohy u OSVČ hlavní je rovna 29,2 % z částky 6 653 Kč, tj. 1943 Kč. U OSVČ vedlejší se vypočte 29,2 % z částky 2 662 Kč, tj. 778 Kč. Zaplatí-li OSVČ vyšší částku zálohy a oznámí OSSZ, že platí zálohu dopředu, má se za to, že si za tento měsíc určila vyšší než je minimální měsíční vyměřovací základ. Jestliže je OSVČ účastna dobrovolného důchodového spoření, je snížena sazba pojistného na 26,2 %.

Účast na **nemocenském pojištění** je dobrovolná. OSVČ se ho může účastnit na základě podání přihlášky k nemocenskému pojištění na předepsaném tiskopisu a zaplacení pojistného na nemocenské pojištění. [22]

2.4 Zdravotní pojištění OSVČ

Veřejné zdravotní pojištění je vybíráno a spravováno příslušnými zdravotními pojišťovnami a tyto peněžní prostředky jsou vypláceny pojištěncům ve spojitosti s nutnou zdravotní péčí určenou zákonnými pravidly. [16]

Osoby samostatně výdělečně činné jsou plátcí pojistného na zdravotní pojištění. Legislativní úprava je vymezena v zákonu č. 48/1997 Sb. o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, kde je upravena účast na pojištění, výčet osob postupujících jako OSVČ a jejich oznamovací povinnost. OSVČ se musí dále řídit zákonem č. 592/1992 Sb. o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, který

⁷ Ze sociálního pojištění je odvedeno 28 % na důchodové pojištění a 1,2 % na příspěvek na státní politiku zaměstnanosti.

definuje odvod pojistného, stanovuje vyměřovací základ pro určení výše pojistného, hovoří o povinnosti odevzdávat přehled o platbě pojistného a vymezuje další pojmy potřebné pro odvod pojistného. [8]

Povinnost platit zdravotní pojištění se vztahuje na všechny fyzické osoby s trvalým pobytem v ČR, osoby bez trvalého pobytu, které jsou činné pro zaměstnavatele se sídlem na území ČR. Účast na pojištění u osob z EU se odvozuje od místa výkonu výdělečné činnosti, tudíž OSVČ z EU podnikající na území ČR bez trvalého pobytu v ČR je účastna zdravotního pojištění v ČR. Za studenty, starobní důchodce, uchazeče o zaměstnání, neopatřené děti, osoby pobírající rodičovský příspěvek nebo peněžitou pomoc v mateřství, apod. platí zdravotní pojištění stát.

Pojistné na zdravotní pojištění činí 13,5 % z vyměřovacího základu poplatníka za kalendářní rok, ale nesmí být nižší než 50 % základu daně. Pojistné se zaokrouhuje na celé koruny nahoru a OSVČ je povinna si je sama vypočítat.

Pojistné se platí formou **záloh na pojistné**, které jsou splatné od 1. dne kalendářního měsíce do 8. dne následujícího měsíce. Zálohy se neplatí za kalendářní měsíce, v nichž byla OSVČ uznána po celý kalendářní měsíc neschopnou práce, anebo jí byla nařízena karanténa podle zvláštních předpisů. Pokud OSVČ neuhradí pojistné (zálohy na pojistné či doplatek pojistného), bude mu předepsána penále ve výši 0,05 % za každý den prodlení. Penále se nepředepíše, nepřesáhne-li v úhrnu 100 Kč za kalendářní rok.

Minimální vyměřovací základ je stanoven na 50% průměrné měsíční mzdy, tj. 13 305,5 Kč. Pro rok 2015 je minimální měsíční záloha rovna součinu částky 13 305,5 a 0,135, tj. 1 797 Kč. Pro některé pojištěnce minimální vyměřovací základ neplatí, jedná se o OSVČ, které celodenně a řádně pečují alespoň o jedno dítě do 7 let věku nebo nejméně o dvě děti do 15 let věku, dále OSVČ, které jsou současně také zaměstnancem a odvádí pojistné z tohoto zaměstnání (výše pojistného je vypočítána alespoň z minimální mzdy), apod.

V letech 2010 až 2012 byl stanoven **maximální vyměřovací základ** jako 72 násobek průměrné mzdy. Od 1. ledna 2013 došlo ke zrušení ustanovení omezující maximální platbu pro OSVČ. Začátkem ledna 2015 přestává ve zdravotním pojištění platit pojem maximální vyměřovací základ.

2.5 Shrnutí a komparace sociálního pojistného OSVČ

Pojistné na důchodové pojištění i pojistné na zdravotní pojištění se vypočítává z rozdílu mezi příjmy ze samostatné činnosti po odpočtu výdajů vynaložených na jeho dosažení, zajištění a udržení. Vyměřovacím základem je částka určená podnikatelem, avšak nesmí být nižší než polovina daňového základu. Částka pojistného je stanovena prostřednictvím procentní sazby z vyměřovacího základu.

Shrnutí a komparace sociálního pojištění, jeho minimálních vyměřovacích základů (Min. VZ) a maximálních vyměřovacích základů (Max. VZ) OSVČ s hlavní činností a OSVČ s vedlejší činností je zobrazeno v následující tabulce (Tab. 2.3). Pokud není daňový základ u OSVČ vedlejší alespoň 63 685 Kč, není povinna účastnit se důchodového pojištění.

Tab. 2.3 – Shrnutí a komparace sociálního pojistného OSVČ hlavní a vedlejší

	OSVČ hlavní		OSVČ vedlejší	
	ZP	SP	ZP	SP
Výpočet	13,5 % z VZ	29,2% z VZ	13,5% z VZ	29,2% z VZ
Min. VZ obecně	0,5 * prům. mzda	0,25 * prům. mzda	neurčen	0,1 * prům. mzda
Max. VZ obecně	neurčen	48 * prům. mzda	neurčen	48 * prům. mzda
Min. VZ pro rok 2015	0,5 * 26 611 *12 = 13 305,5/měsíc (159 666/rok)	0,25 * 26 611 *12 = 6 653/měsíc (79 836/rok)	-	0,1 * 26 611 *12 = 2 662/měsíc (31 944/rok)
Max. VZ pro rok 2015	-	48 * 26 611 ÷ 12 = 106 444/měsíc (1 277 328/rok)	-	48 * 26 611 ÷ 12 = 106 444/měsíc (1 277 328/rok)
Min. pojistné 2015	0,135 * 13 305,5 = 1 797 Kč/měsíc (21 564 Kč/rok)	0,292 * 6 653 = 1 943 Kč/měsíc (23 316 Kč / rok)	-	0,292 * 2 662 = 778 Kč/měsíc (9 336 Kč/rok)
Max. pojistné 2015	-	0,292 * 106 444 = 31 082 Kč/měsíc (372 984 Kč/rok)	-	0,292 * 1 277 328 = 31 082 Kč (372 980 Kč/rok)

Zdroj: Vlastní zpracování

Pro podnikatele s hlavní činností, kteří mají nízké zisky do výše 319 322 (2x Min. V, tj. 2x 159 666), je stanoveno minimální měsíční pojistné 1 797 Kč na zdravotním pojištění a 1 943 Kč na sociální zabezpečení. Zisk OSVČ do výše daňového základu 2 554 656 Kč (2x Max. VZ, tj. 2x 1 277 328) je zatížen obojím pojistným výši poloviny součtu 13,5 % a 29,2 %, tj. v úhrnu 21,35 %. Při výši zisku od 2 554 656 Kč je zatížení částky přesahující tuto hranici už jen pojistným na zdravotní pojištění ve výši poloviny z 13,5 %, tj. 6,75%.

2.6 Sociální zabezpečení jednatelů, společníků a členů dozorčí rady

Hledisko sociálního zabezpečení nelze opomenout při odměňování za práci společníka, jednatele nebo člena dozorčí rady. Sociální zabezpečení je složeno především z nemocenského pojištění a důchodového pojištění viz Schéma č. 2.2 Části sociálního pojištění ČR.

Nemocenské pojištění pro případ nemocenské dávky v pracovní neschopnosti, event. pro případ nemocenských dávek peněžité pomoci v mateřství, ošetrovné a vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství, zakládá odměna jednatele na základě smlouvy o výkonu funkce. Dle § 5 zákona č. 187/2006 Sb. o nemocenském pojištění jsou nemocenského pojištění účastny mimo jiné:

- společníci a jednatelé společnosti s ručením omezeným, jestliže mimo pracovněprávní vztah vykonávají pro ni práci, za kterou jsou odměňováni,
- členové kolektivních orgánů právnických osob (v s. r. o. se jedná o dozorčí radu).

Na jednatele, společníka a člena dozorčí rady jsou uplatňovány stejné podmínky jako na zaměstnance v pracovním poměru. Pokud jejich odměna dosahuje příjmu rozhodného pro účast na nemocenském pojištění, tj. 2 500 Kč, podléhá odvodu pojistného na sociální zabezpečení úplně stejně jako mzda zaměstnance. Musí být také splněna podmínka trvání zaměstnání v délce alespoň 15 kalendářních dnů, práce je vykonávána na území ČR, anebo v cizině pro zaměstnavatele se sídlem na území ČR. [1]

Splněním výše zmíněných podmínek zakládá účast jednatele, společníka a člena dozorčí rady nejen na nemocenském pojištění, ale také účast na důchodovém pojištění.

Ze souhrnu vyplacených odměn je vypočteno pojistné ve výši 6,5 %, hrazeno zaměstnancem a sraženo zaměstnavatelem, a pojistné ve výši 25 % hrazeno zaměstnavatelem za zaměstnance. Celkové pojistné ve výši 31,5 % má povinnost zaměstnavatel, v tomto případě s. r. o., odvést místně příslušné okresní správě sociálního zabezpečení. [19]

2.7 Zdravotní pojištění jednatelů, společníků a členů dozorčí rady

Zákonem č. 592/1992 Sb. o pojistném na veřejné zdravotní pojištění je stanoveno, že povinnost účastnit se zdravotního pojištění má každý zaměstnanec v pracovním poměru. Odměny jednatelů, společníků a členů dozorčí rady podléhají i zdravotnímu pojištění, jelikož vyplacené odměny za výkon funkce jsou považovány za příjem ze závislé činnosti.

Zaměstnavatel má povinnost srazit a odvést zdravotní pojištění z vyplacené odměny jednatele, společníka a člena dozorčí rady ve výši 4,5 % a současně musí odvést za s. r. o. 9 % ze souhrnu vyplacených odměn.

Zdravotní pojištění musí být zapláceno, bez ohledu na výši příjmu. U osob bez zdanitelných příjmů a u zaměstnanců je minimální vyměřovacím základem pro zdravotní pojištění minimální mzda. Pojistné pro rok 2015 je vypočteno minimálně z částky 9 200 Kč. Pokud by společník, jednatel či člen dozorčí rady patřil do kategorie bez zdanitelných příjmů, musel by sám zaplatit 13,5 % z 9 200 Kč, což je 1 242 Kč. Pokud je vyplacena nižší odměna, než je minimální mzda, musí být uhrazen také doplatek pojistného na zdravotní pojištění ve výši 13,5 % z rozdílu mezi minimální mzdou a skutečnou odměnou. Tento doplatek musí srazit s. r. o. svému společníkovi, resp. jednateři či členovi dozorčí rady. [1]

2.8 Shrnutí pojistného jednatelů, společníků a členů dozorčí rady

Odměňování společníků, resp. jednatelů, členů dozorčí rady, ve formě příjmu ze závislé činnosti je s ohledem na povinné odvody veřejnoprávního pojištění nejméně výhodné. Pojistné na zdravotní pojištění a na sociální zabezpečení hradí nejen společník z vyplaceného příjmu, ale také obchodní korporace. Výhodou odměňování ve formě příjmu ze závislé činnosti je zajištění příjmu pro případ pracovní neschopnosti společníků, resp. jednatelů, členů dozorčí rady, (nemocenské pojištění) a zajištění starobního důchodu (důchodové pojištění). Shrnutí pojistného je zobrazeno v následující tabulce (Tab. 2.4).

Tab. 2.4 – Výpočty pojistného u odměn společníků, jednatelů a členů dozorčí rady

	Společník (jednatel, člen dozorčí rady)		S. r. o.	
	ZP	SP	ZP	SP
Sazba a výpočet pojistného	4,5 % ze mzdy (odměny)	6,5 % ze mzdy (odměny)	9 % ze mzdy (odměny)	25 % ze mzdy (odměny)
Podmínka	pojistné min. ve výši 414 Kč.	mzda min. 2 500 Kč	-	-

Zdroj: Vlastní zpracování

Pokud je měsíční příjem nižší než 2 500 Kč, jedná se o zaměstnání malého rozsahu, nezakládá tato odměna účast společníka, jednatele či člena dozorčí rady na nemocenském, a tedy i důchodovém pojištění.

Pojistné na zdravotní pojištění musí být uhrazeno vždy, a to nejméně 4,5 % z 9 200 Kč (minimální mzda), tj. 414 Kč. Jedná se o případy, kdy jednatel, společník či člen dozorčí rady nepobírá žádný příjem za výkon funkce, nemá žádné zdanitelné příjmy nebo má příjmy za výkon funkce nižší než je minimální mzda.

Odměny společníka, jednatele či člena dozorčí rady jsou zatíženy zdravotním pojištěním a sociálním zabezpečením ve výši 11 % ze mzdy (součet 4,5 % a 6,5 %), které má povinnost odvést společnost s ručením omezeným.

S. r. o. musí také odvést dalších 34 % z odměny (ze mzdy) jako pojistné placené zaměstnavatelem za zaměstnance. Toto zatížení se projeví ve formě, tzv. superhrubé mzdy při výpočtu daňové povinnosti, kdy je mzda navýšena o fiktivní částku, kterou je zdravotní pojištění 9 % a sociální zabezpečení 25 %.

3 DAŇOVÝ ZÁKLAD VYBRANÝCH VARIANT

V následující kapitole bude definováno daňové zatížení osoby samostatně výdělečně činné, společnosti s ručením omezeným a společníka této společnosti.

Dále bude blíže specifikována tvorba daňového základu a způsoby jeho tvorby. Základ daně je důležitým procesem při stanovení daňové povinnosti, kdy musí být docílen soulad se zákonnými podmínkami a zároveň snaha o snížení výsledné daně s použitím daňově optimalizačních prostředků. Na optimalizaci je nahlíženo z pohledu možnosti transformace právní formy podnikání.

3.1 Daňové zatížení OSVČ

Problematicku daní z příjmů upravuje zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ZDP) a člení se na daň z příjmů fyzických osob a daň z příjmů právnických osob. Daň z příjmů fyzických osob je označována jako univerzální daň, které podléhají veškeré zdanitelné příjmy. Daň z příjmů právnických osob je orientována na právnické osoby, již předmětem jsou veškeré příjmy z činností a z nakládání s majetkem, u nepodnikatelských subjektů potom zejména příjmy z činností uskutečňovaných za účelem dosahování zisku. Daň z příjmů právnických osob hraje důležitou roli při mezinárodním srovnávání.

3.1.1 Subjekty daně

Daňovým řádem je obecně definován pojem daňový subjekt jako **poplatník nebo plátce daně**. Jedná se tedy o fyzickou nebo právnickou osobu, která je ze zákona povinná strpět, platit nebo odvádět daň. [15]

ZDP konkretizuje tyto pojmy a za poplatníky označuje fyzické osoby nesoucí daňové břemeno, a to bez ohledu na věk, občanství, charakter příjmů, zapsání do obchodního rejstříku. Poplatníci jsou rozděleni do dvou skupin, a to na **daňové rezidenty** s neomezenou daňovou povinností a **daňové nerezidenty** s omezenou daňovou povinností

Neomezenou daňovou povinností, vztahující se jak na příjmy ze zdrojů na území České republiky, tak na příjmy plynoucí ze zdrojů v zahraničí, mají osoby s bydlištěm na území ČR, nebo osoby, které se zde obvykle zdržují, tzn., zdržují se zde v průběhu kalendářního roku souvisle nebo v několika obdobích nejméně 183 dní.

Omezená daňová povinnost se vztahuje na ostatní poplatníky, kteří jsou povinni platit pouze daň z příjmu z tuzemských zdrojů. Jedná se o poplatníky uvedené v mezinárodních smlouvách, a poplatníky zdržujících se na území ČR za účelem studia nebo léčení, bez ohledu na délku jejich pobývání.

Plátcem daně je osoba s bydlištěm či sídlem na území ČR. Tato osoba je odpovědná za odvod daně nebo zálohy na daň od poplatníka příslušnému finančnímu úřadu nebo za sražení daně či úhradu na zajištění daně.

3.1.2 Příjmy ze samostatné činnosti

Předmětem daně z příjmů je obecně příjem poplatníka, v tomto případě příjem fyzické osoby. Za příjem se považuje příjem peněžní, nepeněžní a příjem dosažený směnou s výjimkou těch, které jsou dle ZDP vyňaty ze zdanění nebo od daně osvobozeny. Pro účely tohoto zákona musí být každý příjem vyjádřen v penězích. Oceňování nepeněžních příjmů se řídí zvláštním právním předpisem o oceňování majetku⁸.

Předmět daně z příjmů fyzických osob je rozdělen do pěti kategorií. Jedná se o příjmy ze závislé činnosti, příjmy ze samostatné činnosti, příjmy z kapitálového majetku, příjmy z nájmu, ostatní příjmy.

Do konce roku 2013 byl užíván pojem „příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti“, avšak od roku 2014 byl modifikován na pojem „příjmy ze samostatné činnosti“. Mezi **příjem ze samostatné činnosti** se podle § 7 odst. 1 ZDP řadí:

- a) příjem ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství,
- b) příjem ze živnostenského podnikání, jenž jsou vymezené zvláštním zákonem⁹,

⁸ Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, ve znění pozdějších předpisů.

⁹ Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů.

- c) příjem z jiného podnikání, který není uveden pod písm. a) a b) a je potřeba mít k němu podnikatelské oprávnění (např. příjmy znalce, tlumočníka, zprostředkovatele kolektivních sporů, zprostředkovatele kolektivních a hromadných smluv podle autorského zákona, rozhodce za činnost podle zvláštních předpisů, příjmy z činnosti insolventního správce, příjmy správce svěřenského fondu, likvidačního správce, správce pozůstalosti, atd.)
- d) podíl na zisku společníků veřejné obchodní společnosti a komplementářů komanditní společnosti.

Podle § 7 odst. 2 ZDP patří mezi příjmy ze samostatné činnosti dále:

- a) příjem z užití nebo poskytnutí práv průmyslového vlastnictví, příjmy autorských práv včetně práv příbuzných právu autorskému, a to včetně příjmů z vydávání, rozmnožování a rozšiřování literárních a jiných děl vlastním nákladem,
- b) příjmy z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku,
- c) příjem z výkonu nezávislého povolání.

Příjmy autorů uvedené v § 7 odst. 2 písm. a), které plynou ze zdrojů na území ČR, jsou samostatným základem daně pro zdanění zvláštní sazbou daně za předpokladu, že úhrn těchto příjmů od téhož plátce nepřesáhne v kalendářním měsíci 10 000 Kč. Za tyto příjmy se považují příjmy z činností, které jsou vykonávány na základě povolení, registrace nebo jiného souhlasu příslušného orgánu. Pokud poplatník takové povolení nevlastní, zahrnují se tyto příjmy do § 10 ZDP.

3.1.3 Spolupracující fyzické osoby

Za příjmy podle § 7 ZDP se považují i příjmy spolupracujících osob vymezeny v § 13 ZDP. Spolupracující osobou se rozumí spolupracující manžel, spolupracující osoba žijící s poplatníkem ve společně hospodařící domácnosti nebo člen rodiny zúčastněný na provozu rodinného závodu. Výše podílu na příjmech a výdajích dosažených při samostatné činnosti spolupracujících osob musí být stejná. Poplatník se může rozhodnout, zda bude uplatňovat výdaje paušální (procentem z příjmu) nebo výdaje skutečně vynaložené.

V případě rozdělování těchto příjmů a výdajů dosažených pouze za spolupráce druhého z manželů, lze rozdělit na manžela maximálně 50 % příjmů a výdajů. Zároveň musí být splněna podmínka, že kladný rozdíl mezi příjmy a výdaji nesmí přesahovat 540 000 Kč za zdaňovací období a 45 000 Kč za každý započatý kalendářní měsíc spolupráce.

Příjmy a výdaje dosažené při samostatné činnosti provozované za spolupráce ostatních osob žijících ve společně hospodařící domácnosti s poplatníkem, anebo za spolupráce druhého z manželů a ostatních osob, kteří žijí ve společně hospodařící domácnosti s poplatníkem, lze rozdělit tak, že:

- podíl příjmů a výdajů připadajících na spolupracující osoby nesmí činit v úhrnu více než 30 % z celkových příjmů a výdajů,
- zároveň částka, o kterou příjmy převyšují výdaje, dosahuje nejvýše 180 000 Kč za zdaňovací období a 15 000 Kč za každý započatý kalendářní měsíc.

Využití spolupráce fyzických osob může vést k **daňové optimalizaci** zejména v případech kdy:

- spolupracující osoba nemá žádné zdanitelné příjmy - nemůže uplatnit slevy na dani a odpočty od základu daně,
- spolupracující osoba má zdanitelné příjmy - výše vypočteného základu daně neumožňuje fyzické osobě uplatnit v plné výši slevy na dani a odpočty od základu daně,
- podnikající fyzická osoba má vyšší základ daně, ale spolupracující osoba vykázala daňovou ztrátu ze svého podnikání – lze převést podíl příjmů a výdajů na spolupracující osobu tak, že povede ke snížení daňové povinnosti obou osob,
- podnikající fyzická osoba je v daňové ztrátě, ale spolupracující osoba má vyšší základ daně – lze převést podíl daňové ztráty na spolupracující osobu, a tím dojde ke snížení daňového zatížení této spolupracující osoby,
- zákoník práce neumožňuje zaměstnávat manžela druhým manželem – spolupráce fyzických osob mezi manželi může také vést k optimalizaci při společném podnikání manželů. [14]

Spolupracující osoba není povinna vystavit živnostenské oprávnění, není účetní jednotkou ani není povinna vést daňovou evidenci, pokud sama neprovádí podnikatelskou činnost. Výhodou je také optimalizace daňové povinnosti prostřednictvím rozdělování příjmů a výdajů na spolupracující osobu, které nemusí odpovídat reálné spolupráci. Nevýhodou pak je, že se spolupracující osoba stává samostatným daňovým subjektem, a tudíž vzniká její povinnost podat daňové přiznání k dani z příjmů fyzických osob, hradit pojistné, včetně záloh na pojistné na sociální a zdravotní pojištění.

3.1.4 Tvorba základu daně OSVČ

Zjišťování základu daně je nezbytnou součástí pro stanovení celkové částky zdanitelného objektu. Základ daně je daňovou základnou pro výpočet daňové povinnosti poplatníka prostřednictvím zákonem stanovené sazby daně. Základ je vyjádřen buď v peněžních jednotkách – daně valorické, nebo v nepeněžních jednotkách - daně specifické. Stanovení základu daně má odlišný metodický přístup u fyzických osob a právnických osob. [18]

Pojem základ daně vymezuje § 5 ZDP jako částku, o kterou příjmy převyšují výdaje (náklady) na jejich dosažení, zajištění a udržení. Pokud poplatníkovi vznikne daňová povinnost z více druhů příjmů (§6 – 10), stanovení celkového základu daně bude provedeno na základě součtu jednotlivých **dílčích základů daně**. Příjmy osvobozené od daně a příjmy vybírané zvláštní sazbou daně se do základu daně nezahrnují.

Výdaje (náklady) vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů, neboli daňově uznatelné výdaje (náklady) jsou blíže specifikovány v § 24 ZDP. Tyto výdaje nelze uplatnit v případě, že již byly v předchozích zdaňovacích obdobích uplatněny. Řadí se zde mimo jiné:

- odpisy hmotného a nehmotného majetku,
- zůstatková cena hmotného majetku,
- členské příspěvky právnickým osobám,
- pojistné hrazené poplatníkem související s příjmem, který je předmětem daně a není od této daně osvobozen,
- pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem,
- zaplacená daň z nemovitých věcí a daň z nabytí nemovitých věcí,

- zákonné rezervy a opravné položky,
- výdaje na pracovní a sociální podmínky, péči o zdraví a zvýšený rozsah doby odpočinku zaměstnanců vynaložené na bezpečnost a ochranu zdraví při práci a hygienické vybavení pracovišť, na provoz vlastních vzdělávacích zařízení,
- výdaje na pracovní cesty, včetně výdajů na pracovní cestu spolupracujících osob podle § 13,
- škody vzniklé v důsledku živelných pohrom,
- účetní odpisy hmotného a nehmotného majetku,
- paušální výdaj na dopravu silničním motorovým vozidlem za podmínek stanovených tímto zákonem.

Daňově neuznatelné výdaje (náklady) jsou zejména výdaje (náklady) vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů stanovené § 25 ZDP. Jedná se o výčet příkladný, tudíž neobsahuje konečný výčet výdajů, které nelze daňově uznat. Zákodárce zde zařadil:

- výdaje na pořízení hmotného a nehmotného majetku,
- pořizovací cenu cenného papíru,
- vyplacené podíly na zisku,
- penále, úroky z prodlení a pokuty, přirážky k pojistnému na sociální zabezpečení,
- manka a škody přesahující náhrady,
- zůstatkovou cenu hmotného a nehmotného majetku vyřazeného v důsledku darování nebo bezúplatného převodu,
- technické zhodnocení,
- výdaje na reprezentaci,
- výdaje na osobní potřebu poplatníka,
- výdaje na spotřebované pohonné hmoty a parkovné při pracovní cestě v souvislosti s užíváním silničního motorového vozidla, pokud poplatník uplatní paušální výdaj na dopravu,
- hodnotu majetku, který se neodepisuje podle tohoto zákona ani podle právních předpisů upravujících účetnictví, nabytého darováním.

V případě, kdy jsou poplatníkovy příjmy nižší než výdaje na jejich dosažení, zajištění a udržení, vzniká **daňová ztráta**. Takto zjištěný výsledek hospodaření nebo jeho část může poplatník odečíst od souhrnu dílčích základů daně zjištěných podle § 7 – 10 v následujícím zdaňovacím období, nejdéle však v 5 bezprostředně následujících zdaňovacích obdobích. Daňovou ztrátu může od základu daně také odečíst dědic, pokud tak neučinil zůstavitel, a pokud po jeho smrti v období do 6 měsíců pokračuje v činnosti zůstavitele.

Před samotným výpočtem daně z příjmu zákon umožňuje pomocí nezdanitelných částí a odčitatelných položek snížit základ daně. V § 15 jsou blíže specifikovány **nezdanitelné části základu daně**, a patří zde:

- hodnota bezúplatného plnění, jestliže jejich úhrnná hodnota ve zdaňovacím období přesáhne 2 % ze základu daně anebo činí alespoň 1000 Kč. Nejvýše lze odečíst 15 % ze základu daně. (např. bezúplatná plnění poskytnuté obcím, krajům, právnickým osobám se sídlem na území České republiky a jiným osobám, a to k účelům zdravotnickým, ekologickým, charitativním, sportovním, výzkumným a vývojovým). Pro zdravotnické účely je hodnota odběru krve nebo jejích složek dárce, jestliže nebyla poskytnuta úhrada výdajů s tímto plněním spojená, oceněna částkou 2 000 Kč. Odběr orgánu od žijícího dárce je oceněn na částku 20 000 Kč;
- částka úroků z úvěrů ze stavebního spoření a úroků z hypotečního úvěru poskytnutého bankou, sníženým o státní příspěvek, pokud se nejedná o bytovou výstavbu, údržbu či o změnu stavby bytového domu nebo jednotky, která nezahrnuje nebytový prostor jiný než garáž, sklep či komoru. Maximální částka pro uplatnění činí 300 000 Kč, a jestliže probíhá placení úroků jen po část roku, nesmí uplatňovaná částka překročit 25 000 Kč za měsíc;
- pojistné na penzijní připojištění se státním příspěvkem nebo doplňkové penzijní spoření snížené o 12 000 Kč, nejvýše lze uplatnit 12 000 Kč;
- pojistné na soukromé životní pojištění, maximálně do výše 12 000 Kč. Nesmí však dojít před skončením doby 60 kalendářních měsíců od uzavření smlouvy nebo před rokem, ve kterém pojištěný dosáhne věku 60 let, k výplatě pojistného plnění z tohoto pojištění, k jinému příjmu než pojistného, k zániku pojistné smlouvy, k předčasnému ukončení pojistné smlouvy. Pokud se tak stane, zaniká nárok na nezdanitelnou část základu daně, a částky, které u uplynulých 10 letech snížil od základu daně, se stávají příjmem podle § 10 ZDP;

- členské příspěvky zaplacené odborové organizaci jejím členem do výše 1,5 % zdanitelných příjmů podle § 6 ZDP, maximálně do výše 3 000 Kč;
- úhrady na zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání podle zákona o ověřování a uznávání dalšího vzdělávání, nejvýše však 10 000 Kč, u poplatníka se zdravotním postižením maximálně 13 000 Kč, a u poplatníka s těžším zdravotním postižením až 15 000 Kč.

Položky odčitatelné od základu daně, vymezeny v třetí v § 34 ZDP, jsou společným ustanovením pro fyzické a právnické osoby. Mezi takové položky patří již výše zmíněná daňová ztráta, odpočet na podporu výzkumu a vývoje, nebo odpočet na podporu odborného vzdělávání¹⁰.

3.1.5 Výpočet daně a slevy na dani

Pro účely zjištění daně se postupuje dle § 16 ZDP. Daň se stanoví jako součin základu daně, který poplatník může snížit o odčitatelné položky a nezdanitelné části základu daně, zaokrouhleného na celé 100 dolů a sazby daně. Sazba daně pro rok 2015 činí 15%.

Suma příjmů zahrnovaných do dílčího základu daně pro závislou činnost a příjmů ze samostatné činnosti, které přesahují u poplatníka 48 násobek průměrné mzdy, se navíc zdaňuje 7%. Jedná se o **solidární zvýšení daně**, které se přičte k vypočtené daňové povinnosti. Pokud vykáže poplatník daňovou ztrátu u příjmů ze samostatné činnosti, lze o ni snížit příjmy zahrnované do dílčího základu daně pro závislou činnost.

Poplatník může dále uplatnit **slevu na dani**, která je vázána přímo na zjištěnou daň, tudíž může dojít k větší daňové optimalizaci. Na položky snižující daňovou povinnost lze pohlížet z věcného nebo osobního hlediska. Věcné slevy jsou spíše uplatňovány poplatníkem, který podniká a je zároveň zaměstnavatelem. Při zaměstnání zdravotně postižených osob, lze odečíst od daně slevu v hodnotě 18 000 Kč za každého zaměstnaného se zdravotním postižením, a částku 60 000 Kč za každého zaměstnance s těžším zdravotním postižením. Další slevy za zdaňovací období jsou vymezeny v § 35ba, a řadí se zde:

- základní sleva na poplatníka ve výši 24 840 Kč;

¹⁰ Výše odčitatelné položky je rovna součinu 200 Kč a počtu hodin na pracovišti poplatníka.

- sleva na manžela ve výši 24 840 Kč a v případě slevy na manžela s průkazem ZTP/P ve výši 49 680 Kč-manžel/manželka žijící s poplatníkem ve společně hospodařící domácnosti, pokud nemá vlastní příjem přesahující za zdaňovací období 68 000 Kč (do příjmu se nezahrnují např. dávky státní sociální podpory, dávky péstounské péče, dávky osobám se zdravotním postižením, dávky pomoci v hmotné nouzi, příspěvek na péči, atd.);
- sleva na studenta ve výši 4 020 Kč – poplatník se soustavně se připravující na budoucí povolání studiem nebo předepsaným výcvikem, a to do věku 26 let, a pokud se jedná o prezenční studium v doktorském studijním programu, tak do věku 28 let;
- základní / rozšířená sleva na invaliditu ve výši 2 520 Kč / 5 040 Kč;
- sleva na držitele průkazu ZTP/P ve výši 16 140 Kč;
- sleva na umístění dítěte maximálně do výše minimální mzdy¹¹ – výše slevy je dána výši výdajů prokazatelně vynaložených poplatníkem za umístění vyživovaného dítěte poplatníka v daném zdaňovacím období v zařízení péče o děti předškolního věku.

Daňové zvýhodnění na vyživované dítě má nárok poplatník v případě, že vyživované dítě žije ve společné domácnosti s poplatníkem a jeho příjem ve zdaňovacím období dosáhl alespoň šestinásobku minimální mzdy. Daňové zvýhodnění činí 13 404 Kč ročně na jedno dítě, 15 804 Kč ročně na druhé dítě a 17 004 Kč ročně na třetí dítě. Toto zvýhodnění lze uplatnit v podobě slevy na dani (do výše vypočtené zálohy na daň), daňového bonusu (kladný rozdíl mezi daňovým zvýhodněním a zálohou na daň), nebo kombinací těchto dvou. Na daňový bonus má poplatník nárok, činí-li jeho částka alespoň 100 Kč, maximálně do výše 60 300 Kč ročně.

3.2 Způsoby tvorby základu daně OSVČ

Daňovým základem, resp. dílčím daňovým základem OSVČ jsou její příjmy snížené o výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení, jak již bylo uvedeno v podkapitole 3.1.4 Tvorba základu daně.

Dílčí základ daně ze samostatné činnosti podle § 7 ZDP lze tvořit těmito způsoby:

- procentem z příjmů - zdanitelné příjmy snížit o tzv. paušální výdaje;
- na základě daňové evidence - zdanitelné příjmy snížit o skutečně vynaložené daňově uznatelné výdaje;

¹¹ Minimální mzda pro rok 2015 činí 9 200 Kč.

- na základě účetnictví - výsledek hospodaření z podvojného účetnictví upravíme na základ daně. [8]

Způsob tvorby základu daně je určen buď povinně (ze zákona), nebo záleží na rozhodnutí poplatníka. Ke každému způsobu jsou určité možnosti daňové optimalizace, tudíž dosáhnout co možná nejnižšího základu daně záleží na co nejlepším výběru jeho stanovení.

3.2.1 Paušální výdaje

V současné době je u OSVČ velice rozšířený způsob při stanovení základu daně použití **paušálních výdajů**. Největší přednost tohoto způsobu spočívá v jeho jednoduchosti, časové i administrativní nenáročnosti a v mnoha případech také ve větší daňové optimalizaci.

Poplatník nemusí provádět archivaci a shromažďovat doklady o výdajích, majetku a závazcích. Při uplatňování tvorby základu daně pomocí paušálů postačí evidence příjmů peněžních i nepeněžních a pohledávek souvisejících s podnikatelskou činností poplatníka, které obdržel v průběhu zdaňovacího období.

ZDP umožňuje v případě, kdy fyzická osoba neuplatní výdaje prokazatelně vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů, uplatnit výdaje ve výši:

- a) 80 % z příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a z příjmů z živnostenského podnikání řemeslného; nejvýše do částky 1 600 000 Kč,
- b) 60 % z příjmů z živnostenského podnikání; nejvýše lze uplatnit výdaje do částky 1 200 000 Kč ,
- c) 30 % z příjmů z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku; nejvýše lze uplatnit výdaje do částky 600 000 Kč,
- d) 40 % z jiných příjmů ze samostatné činnosti podnikání, s výjimkou příjmů podle odst. 1 písm. d) a odst. 6 ZDP; nejvýše lze však uplatnit 800 000 Kč.

Nárok na uplatnění paušálních výdajů má poplatník, který provozuje podnikatelskou činnost bez zaměstnanců nebo spolupracujících osob a za 3 bezprostředně předcházející zdaňovací období nepřesáhl 5 000 000 Kč. Výjimkou u spolupracujících osob je spolupráce druhého z manželů, který má také právo zažádat o stanovení daně prostřednictvím paušálů. Předpokládané příjmy a výdaje budou rozděleny mezi tyto spolupracující osoby v poměrné výši stanovené dle § 13 ZDP. Nezdánitelné části základu daně podle § 15, slevu na dani podle § 35ba a daňové zvýhodnění na dítě podle § 35c jsou uplatňovány samostatně poplatníkem i spolupracujícím manželem.

Jestliže je součet dílčích základů daně podle § 7 a § 9, u kterých byly uplatněny paušální výdaje, vyšší než 50 % celkového základu daně, nemá poplatník nárok od roku 2013 uplatnit slevu na manžela/manželku a daňové zvýhodnění na dítě dle § 35ca ZDP.

3.2.2 Daňová evidence

Pokud fyzické osoby vykonávající samostatnou činnost neuplatňují pro účely stanovení základu daně a daně z příjmů paušální výdaje a nevedou účetnictví, uplatňují skutečně vynaložené náklady a musí vést **daňovou evidenci**.

Rozsah a způsob vedení daňové evidence je definován v § 7b ZDP. Tato evidence obsahuje údaje o příjmech a výdajích (v členění potřebném pro zjištění základu daně), a majetku a dluhů. Obsahové vymezení složek majetku v daňové evidenci musí být v souladu se zvláštním právním předpisem o účetnictví. Formu a způsob vedení evidence si zvolí podnikatel sám tak, aby zajistila její zákonem stanovený obsah.

Poplatník je povinen uschovávat daňovou evidenci za všechna zdaňovací období, pro která neuplynula lhůta pro stanovení daně. Pro případné ověřování daňových povinností správcem daně je potřebná archivace podkladů jako důkazních prostředků. Doba archivace těchto podkladů trvá minimálně do konce doby, ve které je správce daně oprávněn daňovou povinnost ověřovat (do uplynutí prekluzivní lhůty vymezené § 148 daňového řádu, popř. §38r ZDP).

Ocenění majetku a dluhů v daňové evidenci je podle ZDP následující:

- hmotný majetek je oceňován vstupní či zůstatkovou cenou,
- pohledávky jsou oceňovány jmenovitou hodnotou či pořizovací cenou,
- ostatní majetek je oceňován pořizovací cenou (pořízen úplatně), vlastními náklady (pořízen ve vlastní režii) nebo cenou určenou podle zvláštního právního předpisu o oceňování majetku (bezúplatné nabytí),

- dluhy se oceňují při vzniku jmenovitou hodnotou a při převzetí pořizovací cenou,
- peněžní prostředky a ceniny se oceňují jejich jmenovitými hodnotami.

Zjištění skutečného stavu zásob, hmotného majetku, pohledávek a dluhů (inventarizace) je uskutečňováno k poslednímu dni zdaňovacího období. Poplatník provede zápis o zjištěných skutečnostech. O případné rozdíly upravuje základ daně podle § 24 – Výdaje (náklady) vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů a podle §25 týkající se výdajů (nákladů), které pro daňové účely nelze uznat.

3.2.3 OSVČ a vedení účetnictví

Jeden ze způsobů jak stanovit základ daně je prostřednictvím **výsledku hospodaření zjištěného z účetnictví**. Osoby, kterým vzniká povinnost vést účetnictví, se stávají účetní jednotkou. Rozsah a způsob vedení účetnictví, požadavky na jeho průkaznost a podmínky předávání účetních záznamů pro potřeby státu jsou vymezeny zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví (dále jen ZoÚ). **Povinnost vést účetnictví** se vztahuje dle § 2 ZoÚ v rámci OSVČ na:

- zahraniční jednotky, které jsou podle právního řádu, podle kterého jsou založeny nebo zřízeny, účetní jednotkou nebo jsou povinny vést účetnictví, pokud na území ČR podnikají nebo provozují jinou činnost podle zvláštních předpisů,
- fyzické osoby, které jsou jako podnikatelé zapsány v obchodním rejstříku – tato povinnost nastává dnem zápisu do obchodního rejstříku, až do dne výmazu z obchodního rejstříku,
- ostatní fyzické osoby, které jsou podnikateli, pokud jejich obrat podle zákona o dani z přidané hodnoty, včetně plnění osvobozených od této daně, jež nejsou součástí obratu, v rámci jejich podnikatelské činnosti přesáhl za bezprostředně předcházející kalendářní rok částku 25 000 000 Kč - povinnost vést účetnictví počíná prvním dnem účetního období kalendářního roku následujícím po kalendářním roce, ve kterém se staly účetní jednotkou, až do posledního dne účetního období, ve kterém účetní jednotkou být přestaly,

- ostatní fyzické osoby, které jsou podnikateli a jsou společníky sdružení ve společnosti, pokud alespoň jeden ze společníků sdružených v této společnosti je osobou uvedenou v písmenech a) až f) nebo h) až l) ZoÚ – povinnost vedení účetnictví nastává od prvního dne účetního období, ve kterém se staly společníky sdružení, až do posledního dne účetního období, ve kterém společníky sdružení být přestaly,
- ostatní fyzické osoby, kterým povinnost vést účetnictví ukládá zvláštní právní předpis,
- účetní jednotky, kterým povinnost sestavení účetní závěrky stanoví zvláštní právní předpis nebo které jsou účetní jednotkou podle zvláštního právního předpisu.

OSVČ se může rozhodnout k vedení účetnictví také **na základě svého rozhodnutí**. Této fyzické osobě vzniká povinnost vést účetnictví od prvního dne účetního období následujícím po období, ve kterém se rozhodla vést účetnictví, nebo pokud se tak rozhodla, vest účetnictví lze ode dne zahájení podnikatelské činnosti. Povinnost vést účetnictví zaniká dnem ukončení podnikatelské činnosti nebo posledním dnem účetního období, ve kterém se rozhodla vedení účetnictví ukončit. Zpět z účetnictví na daňovou evidenci lze však přejít až po 5 a více letech vedení účetnictví.[8]

Podle § 2 ZoÚ je **předmětem účetnictví** účtování o stavu a pohybu majetku a jiných aktiv, závazků včetně dluhů a jiných pasiv, dále o nákladech a výnosech a o výsledku hospodaření. Účetní jednotky provádí v souladu s účetními metodami¹² podvojný zápis o skutečnostech, které jsou předmětem účetnictví, do období, s nímž tyto skutečnosti časově a věcně souvisí. Pokud není možné držet se touto zásadou, pak mohou účtovat i v účetním období, v němž tyto skutečnosti zjistili. Účetní období odpovídá dvanácti po sobě jdoucím měsícům, není-li stanoveno jinak.

3.3 Placení a správa daně z příjmu fyzických osob

Daň z příjmu fyzických osob je placená zpravidla formou **záloh na daň z příjmu fyzických osob** v průběhu zálohového období – období od prvního dne následujícího po uplynutí posledního dne lhůty pro podání daňového přiznání v následujícím zdaňovacím období. Zdaňovacím obdobím je kalendářní rok.

Výše a periodicita záloh v zálohovém období se stanoví podle poslední známé daňové povinnosti. V následující tabulce (Tab. 3.1) je zachycen přehled o výši, periodicitě placených záloh a termínu jejich splatnosti.

¹² Účetní metody jsou blíže specifikovány v § 4 odstavec 8 ZoÚ.

Tab. 3. 1 – Výše, periodicita a lhůty splatnosti záloh na daň z příjmů

Poslední známá daňová povinnost	Periodicita	Termíny splatnosti záloh
$PZDP \leq 30\,000\text{ Kč}$	neplatí se	
$30\,000 < PZDP \leq 150\,000\text{ Kč}$	šestiměsíční	15. den 6. a 12. měsíce ZdO
$PZDP < 150\,000\text{ Kč}$	tříměsíční	15. den 3., 6., 9. a 12. měsíce

Zdroj: Valouch, Petr (2009)

Poplatníci, jejichž poslední známá daňová povinnost byla v rozmezí 30 000 Kč až 150 000 Kč, platí zálohy ve výši 40% z této daňové povinnosti. Poplatníci s poslední známou daňovou povinností přesahující 150 000 Kč platí zálohy ve výši 25% z této daňové povinnosti.

Zálohy neplatí poplatník, jehož základ daně tvoří součet dílčích základů daně, zároveň jedním z těchto základů daně je příjem ze závislé činnosti, který tvoří více než 50 % z celkového základu daně. Pokud je dílčí základ daně ze závislé činnosti v rozmezí 15 % a 50 % z celkového základu daně, platí poplatník zálohy v poloviční výši. Tvoří-li dílčí základ daně ze závislé činnosti méně než 15%, jsou zálohy placeny z celkového základu daně. [3]

Po skončení zdaňovacího období probíhá vyrovnaní na základě podaného **daňového přiznání** (viz Příloha č. 1). Daňové přiznání je povinen podat poplatník:

- jehož roční příjmy přesáhly 15 000 Kč,
- který nepřesáhl 15 000 Kč za rok, ale vykazuje daňovou ztrátu,
- jehož daň se zvyšuje o solidární zvýšení daně,

V daňovém přiznání musí být uvedeny veškeré příjmy, které jsou předmětem daně, s výjimkou příjmů od daně osvobozených a příjmů, ze kterých je daň vybírána zvláštní sazbou daně. Dále zde budou uvedeny slevy na dani a daňové zvýhodnění. Příjmy osvobozené od daně z příjmu fyzických osob, které převyšují částku 5 000 000 Kč, je poplatník povinen oznámit správci daně do konce lhůty pro podání daňového přiznání. Přiznání k dani z příjmů fyzických osob musí být podáno u příslušného správce daně nejpozději do 1. dubna následujícího roku po uplynutí zdaňovacího období. Zpracovává-li daňové přiznání za poplatníka daňový poradce, prodlužuje se lhůta pro jeho podání o další 3 měsíce, tj. do 1. července. Nebude-li tak učiněno, může správce daně dle § 247a daňového řádu uložit poplatníkovi za nesplnění povinnosti nepeněžitě povahy pokutu do 500 000 Kč.

Místní příslušnost správce daně je určena u fyzické osoby podle místa pobytu, tedy adresa trvalého bydliště, nebo místo, kde se fyzická osoba převážně zdržuje. Správce daně dle daňového řádu mimo jiné kontroluje plnění povinností osob zúčastněných na správě daní a zabezpečuje placení daní.

Jestliže vyměřená daň nebo penále nepřesáhne 200 Kč nebo nepřekročí-li celkové zdanitelné příjmy u fyzické osoby 15 000 Kč, nebude daň předepsána ani placena.

3.4 Daňové zatížení s. r. o.

Zdaňování zisku vyprodukovaného s. r. o. probíhá, resp. může probíhat ve dvou stupních:

- u společnosti daní z příjmů právnických osob,
- u společníka jako podíl na zisku daní z příjmů právnických nebo fyzických osob – záleží na tom, zda je společník právnickou nebo fyzickou osobou. [1]

3.4.1 Subjekty daně z příjmů PO

Daň z příjmu právnických osob se vztahuje na **poplatníky** vymezené v § 17 ZDP, a patří mezi ně:

- a) právnická osoba,
- b) organizační složka státu,
- c) podílový fond podle zákona o investiční společnosti a o investičních fondech,
- d) podfond akciové společnosti s proměnným základním kapitálem podle zákona upravujícího investiční společnosti a investiční fondy,
- e) fond penzijní společnosti, kterým se pro účely tohoto zákona rozumí fond obhospodařovaný penzijní společností podle zákona upravujícího důchodové spoření a podle zákona o doplňkovém penzijním spoření,
- f) svěřenský fond podle občanského zákoníku,
- g) jednotka, která je podle právního řádu státu, podle kterého je založena nebo zřízena, poplatníkem.

Společnost s ručením omezeným je právnická osoba, a tudíž je povinna platit daň z příjmu právnických osob.

Stejně jako u fyzických osob, jsou i právnické osoby rozděleny na **daňové rezidenty ČR a daňové nerezidenty ČR**.

Omezená daňová povinnost se vztahuje na daňové nerezidenty - právnické osoby, pokud nemají na území ČR své sídlo nebo to o nich stanoví mezinárodní smlouvy. Tito poplatníci mají daňovou povinnost, která je uplatněna jen na příjmy ze zdrojů na území ČR.

Neomezenou daňovou povinnost mají daňoví rezidenti - právnické osoby se sídlem na území ČR nebo s místem vedení na území ČR, kterým se rozumí adresa místa, ze kterého je poplatník řízen. Daňoví rezidenti jsou povinni platit daň jak z příjmu právnických osob z příjmů plynoucích ze zdrojů na území ČR, tak i z příjmů plynoucích ze zdrojů v zahraničí. V případě poplatníka, který jako právnická osoba není založen nebo zřízen podle právních předpisů ČR, má se za to, že je jeho sídlo na území ČR.

Registraci k dani je povinna provést právnická osoba do 30 dnů ode dne přijetí oprávnění k vykonávání ekonomické činnosti u příslušného správce daně. Místní příslušnost správce daně se řídí podle sídla právnické osoby. O registraci rozhodně správce daně do 30 dnů ode dne podání přihlášky a poté je právnické osobě přiděleno identifikační číslo.

Plátcem daně je fyzická či právnická osoba s bydlištěm či sídlem na území ČR. Plátce daně je odpovědný za odvod daně nebo zálohy na daň příslušnému finančnímu úřadu nebo za srážku daně či úhradu na zajištění daně.

3.4.2 Tvorba základu daně s. r. o.

Předmětem daně jsou dle § 18 ZDP příjmy z veškeré činnosti a z nakládání s veškerým majetkem, nestanoví-li zákon jinak. ZDP vymezuje příjmy, které nejsou předmětem daně, jedná se například o příjmy získané nabytím akcií podle zvláštního zákona, příjmy společenství vlastníků jednotek z dotací, příjmy zdravotní pojišťovny plynoucí ve formě pojistného na veřejné zdravotní pojištění, apod.

Společnost s ručením omezením má před samotným vznikem povinnost zapsat se do obchodního rejstříku. Dnem zápisu do obchodního rejstříku dochází k jejímu vzniku a současně se i stává účetní jednotkou, která má **povinnost vést účetnictví**. Zajistit řádné

vedení předepsané evidence a účetnictví přísluší jednateli, tudíž je na jeho rozhodnutí, zda povede účetnictví sám či prostřednictvím třetí osoby.

Základem daně z příjmu s. r. o. je rozdíl, o který příjmy (výnosy), s výjimkou příjmů, které nejsou předmětem daně, a příjmů osvobozených od daně, převyšují výdaje (náklady), a to při respektování jejich věcné a časové souvislosti v daném zdaňovacím období.

Důležitou kategorií při sestavování základu daně jsou daňově uznatelné náklady, jejichž maximální výše je stanovena ZDP. Uplatnění těchto specifických nákladů lze rozdělit či přesunout do následujících zdaňovacích období. Řadí se zde odpisy hmotného a nehmotného majetku dle § 26 ZDP, rezervy na opravy hmotného majetku, opravné položky k pohledávkám.

Tvorba základu daně u s. r. o. vychází z výsledku hospodaření zjištěného z účetnictví upraveného o položky zvyšující a snižující základ daně. ZDP vymezuje v § 23 odst. 3 **položky zvyšující základ daně** a těmito položkami jsou hodnoty zaúčtovaných nedaňových nákladů a hodnoty nezaúčtovaných zdanitelných příjmů. Patří mezi ně např.:

- částky neoprávněně zkracující příjmy,
- částky, které nelze podle tohoto zákona zahrnout do nákladů (tyto daňově neuznatelné náklady byli již jmenovány v podkapitole Tvorba základu daně OSVČ),
- částky, o které se snížil výsledek hospodaření z důvodu nesprávně zvýšených příjmů a z nezaúčtovaných daňových výdajů za předchozí zdaňovací období, a to ve zdaňovacím období, kdy je oprava nesprávností v účetnictví provedena a ovlivnila výsledek hospodaření,
- částky pojistného na sociálním zabezpečení, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a veřejné zdravotní pojištění, které měl zaměstnavatel odvést za své zaměstnance do konce následujícího měsíce po zdaňovacím období a neučinil tak,
- výši neuhrazeného dluhu zachyceného v účetnictví dlužníka odpovídajícího pohledávce, od jejíž splatnosti uplynulo 30 měsíců nebo se promlčela.

Položky snižující základ daně jsou vymezeny v § 23 odst. 3b ZDP. Výsledek hospodaření je dále snižován o hodnoty zaúčtovaných výnosů, které se z různých důvodů nezahrnují do základů daně a hodnoty nezaúčtovaných daňově účinných nákladů. Patří mezi ně např.:

- částky, o které byly nesprávně zvýšeny příjmy,
- částky nezahrnuté do výdajů (nákladů), které lze podle zákona o daních z příjmů do výdajů (nákladů) zahrnout,

- částky, které souvisí s rozpouštěním rezerv a opravných položek, jestliže při jejich tvorbě nebyly nákladem pro daňové účely,
- hodnota závazku nebo jeho části, pokud došlo ke splnění, slynutí nebo započtení, a o kterou byl zvýšen výsledek hospodaření v předchozím zdaňovacím období,
- rozdíl, o který smluvní pokuty a úroky z prodlení, poplatky z prodlení, penále a jiné sankce ze závazkových vztahů zúčtované ve prospěch výnosů převyšují přijaté částky v tomto zdaňovacím období,
- povinné pojistné na sociálním a zdravotním pojištění uhrazené dodatečně,
- částky výdajů (nákladů) daňově neuznatelných jen pokud byly zaplacený a dojde-li k jejich zaplacení v jiném zdaňovacím období, než ve kterém ovlivnily hospodářský výsledek.

Dle § 34 lze dále od základu daně odečíst **daňovou ztrátu** a částky na podporu výzkumu a vývoje nebo na podporu odborného vzdělávání. Pro uplatnění daňové ztráty (nebo její části) musí platit, že vznikla a byla vyměřena v předchozím zdaňovacím období. Tato ztráta lze uplatnit nejvýše v 5 zdaňovacích obdobích následujících bezprostředně po období, za které se daňová ztráta vyměřuje.

Na rozdíl od OSVČ, které mohou využít nezdanitelné části základu daně, mohou právnické osoby výsledek hospodaření upravený o položky snižující a zvyšující základ daně snížit o **odčitatelné položky ze základu daně** upraveny § 20 ZDP. Jedná se zejména o:

- výdaje vynaložené na výzkum a vývoj zahrnované do odpočtu (experimentální či teoretické práce, projekční a konstrukční práce, výpočty, návrhy technologií, výroba funkčního vzorku či prototypu produktu nebo jeho části související s realizací projektu výzkumu a vývoje),
- odpočet na podporu odborného vzdělávání (součet odpočtu na podporu pořízení majetku na odborné vzdělávání a odpočtu na podporu výdajů vynaložených na žáka nebo studenta v rámci odborného vzdělávání),
- poskytnutá bezúplatná plnění věnována právnickou osobou na veřejně prospěšné účely dle § 20 odst. 8 ZDP, jejichž hodnota činí alespoň 2000 Kč, avšak nanejvýš lze uplatnit 10 % ze základu daně sníženého podle § 34 ZDP.

3.4.3 Sazba daně, slevy na dani

Základ daně, stanoven dle předchozí podkapitoly, je zaokrouhlován na celé tisíce Kč dolů. **Sazba daně** z příjmu právnických osob se od roku 1993, kdy výše zdanění dosahovalo 45 %, neustále snižovala. Od roku 2010 činí sazba 19 % z upraveného výsledku hospodaření před zdaněním.

Pokud s. r. o. zaměstnává zaměstnance se zdravotním postižením, může dojít k větší optimalizaci jejího daňového zatížení. Důležitý je pro výpočet slev poplatníka průměrný roční přepočtený počet zaměstnanců se zdravotním postižením a průměrný roční přepočtený počet všech zaměstnanců. U právnických osob lze využít slevy na dani, která činí:

- 18 000 Kč za zaměstnance se zdravotním postižením, s výjimkou zaměstnance s těžším zdravotním postižením,
- 60 000 Kč za zaměstnance s těžším zdravotním postižením.

Jednou z dalších možností, jak snížit daňovou povinnost, je prostřednictvím příslibu investiční pobídky. Poplatník registrovaný k dani z příjmu, kterému byl poskytnut příslib investiční pobídky dle zvláštního právního předpisu, a který zahájil podnikání, může při splnění všeobecných podmínek dle zvláštního právního předpisu a zvláštních podmínek dle ZDP uplatnit slevu na dani z titulu investiční pobídky (§ 35a a § 35b ZDP). Uplatnění této slevy je pro podnikatele velice významné, jelikož v případě jejího plného využití neplatí podnikatel po dobu deseti let žádnou daň z příjmu (tzv. daňové prázdniny).

3.5 Podíl na zisku společníků

Společník s. r. o. má právo na výplatu **podílu na zisku**, pokud s. r. o. dosáhne kladného výsledku hospodaření. Pokud je to zakotveno ve společenské smlouvě, lze rozdělit zisk i mezi jednatele nebo členy dozorčí rady (pokud byla zřízena), popř. i jiné osoby dle § 34 odst. 1 ZOK. [4]

Podíl na zisku je zjišťován dle ZOK z řádné nebo mimořádné účetní závěrky schválené valnou hromadou. Valnou hromadu svolává jednatel nejméně 15 dní před dnem jejího konání. Pokud společenská smlouva nebo valná hromada neučí jinak, je splatnost podílu na zisku s. r. o. do 3 měsíců ode dne rozhodnutí valnou hromadou o jeho rozdělení.

Společníci se podílejí na zisku obvykle v poměru svých podílů (např. společník, jehož podíl představuje 40 % na základním kapitálu, bude mít nárok na 40 % zisku),

podle nové právní úpravy lze stanovit společenskou smlouvou i pevný podíl na zisku. To znamená, že pokud existuje rozdělitelný zisk, je tento podíl splatný i bez rozhodnutí valné hromady o rozdělení zisku. Pevný podíl je splatný do 3 měsíců od schválení účetní závěrky, ze které vyplývá právo na podíl na zisku.

Vyplácení podílů na zisku je v působnosti jednatele. Pokud je jednatelů více, rozhodují o výplatě ve sboru. Podíly na zisku jsou vypláceny v penězích, neurčí-li společenská smlouva nebo valná hromada jinak. Částka rozdělována mezi společníky nesmí překročit výši hospodářského výsledku posledního skončeného účetního období, která je zvýšená o nerozdělený zisk z předchozího období a snižena o ztráty z předchozího období a o příděly do rezervních a jiných fondů v souladu se ZOK a společenskou smlouvou. Obchodní korporace nesmí vyplácet podíly na zisku v případě, že by tímto byla ohrožena společnost a vedlo by to k jejímu úpadku.¹³

Zdanění podílu na zisku společníků

Vyplácené podíly na zisku jako příjem z kapitálového majetku dle § 8 ZDP podléhají **srážkové dani 15 %**. Zdaněné podíly plynoucí společníkovi, který je fyzickou osobou, se již u něho dále nezdaňuje a fyzická osoba jej neuvádí do svého daňového přiznání, pokud je podává z důvodů dalších jemu plynoucích příjmů. Vyplacení podílu právnické osobě podléhá také srážkové dani 15 %. V případě výplaty podílu na zisku dceřinou společností matce, kdy, mateřská společnost vlastní minimálně 10 % podíl na základním kapitálu dcery po dobu 12 měsíců nepřetržitě, je tento podíl na zisku osvobozen od zdanění. [1]

Odpovědnost za provedení srážky a za její odvedení příslušnému správci daně nese s. r. o jako plátce daně. Daň musí být sražena ke dni výplaty podílů na zisku, avšak nejpozději do konce třetího měsíce následujícího po měsíci, v němž valná hromada schválila řádnou či mimořádnou účetní závěrku a rozhodla o rozdělení zisku nebo úhradě ztráty. Odvod sražené daně musí proběhnout do konce následujícího měsíce po jejím sražení, pokud tak neučiní, správce daně bude vymáhat tuto daň od obchodní korporace nikoli od příjemce podílu.

Z hlediska příjemce podílu na zisku a techniky jeho vyplňování do daňového přiznání lze rozlišit tyto příjemce:

¹³ K úpadku obchodní korporace dochází v případě, že má více věřitelů a peněžité závazky po dobu delší než 30 dnů po lhůtě splatnosti (platební neschopnost), anebo má více věřitelů a souhrn jejich závazků převyšuje hodnotu majetku společnosti (předlužení).

- fyzická osoba, která obchodní podíl nezahrnula do obchodního majetku – příjmy z podílu se jako příjmy zdaněné srážkou daně do daňového přiznání neuvádí,
- fyzická osoba, která obchodní podíl zahrnula do obchodního majetku – příjmy budou zobrazeny jako nezdanitelné a nejsou součástí základu daně,
- fyzická osoba, která je účetní jednotkou a obchodní podíl zahrnula do obchodního majetku – výnos vzniklý k datu konání valné hromady bude vyloučen ze základu daně jako výnos zdaněný srážkou daně,
- právnická osoba – k datu konání valné hromady vznikne výnos, který bude vyloučen ze základu daně jako výnos zdaněný srážkou daně, anebo jako výnos od daně osvobozený, splňuje-li podmínky pro osvobození).

Zálohy na podíly na zisku společníků

Do konce roku 2013 bylo možné vyplatit podíly na zisku společnosti pouze po skončení účetního období, kdy byla účetní závěrka schválena valnou hromadou. Nově od roku 2014 ZOK připouští vyplácení zálohy na podíly na zisku. Prováděcí vyhláška č. 500/2002 Sb. doplnila do pasiv novou rozvahovou položku *A. V. 2. Rozhodnuto o zálohách na výplatu podílu na zisku*. Při rozhodnutí vyplatit zálohy se zaúčtuje dluh obchodní korporace vůči společníkům a při samotné výplatě zálohy se zaúčtuje splnění dluhu. V účetnictví jsou zálohy na podíly na zisku zachycovány na účtu 432 – *Zálohy na podíly na zisku*.

Zdrojem pro výplatu záloh je i nerozdělený zisk minulých let a podkladem pro jejich výplatu je mezitímní účetní závěrka. Tyto zálohy také podléhají srážkové dani 15 % podle § 38d odst. 2 ZDP.

3.6 Odměny členů orgánů s. r. o. a jejich daňové hledisko

Oblast odměňování orgánů s. r. o. je upravováno v ZOK, kde došlo k určitým novým skutečnostem. Obchodním korporacím je zakázáno vyplácet odměnu, pokud výkon funkce zřejmě přispěl k nepříznivému hospodářskému výsledku obchodní korporace. Výjimka může nastat dle § 61 odst. 2 ZOK v případě, že ten kdo schválil smlouvu o výkonu funkce, rozhodne o odměně jinak.

Odměna jednatele

Žádná s. r. o. nemůže existovat bez jednatele. První jednatel je stanoven společenskou smlouvou, avšak pokud dochází ke změně jednatelů, musí valná hromada provést schválení takové změny.

Ustanovení obchodního zákoníku kalkulovala s odměnou obvyklou, jestliže nebyla výslovně sjednána. ZOK však výkon jednatele, pokud není odměňování sjednáno smlouvou o výkonu funkce v souladu se ZOK, považuje za bezplatný. Výjimkou je situace vymezena § 59 odst. 4 ZOK, kdy se odměna určuje jako odměna obvyklá.

Smlouva o výkonu funkce musí mít písemnou podobu a musí být schválena valnou hromadou. Smlouvy ujednané dle obchodního zákoníku (před 1. 1. 2014), měly povinnost se do 6 měsíců od účinnosti ZOK přizpůsobit nové právní úpravě, jinak došlo k jejich zrušení. Smlouva o výkonu musí obsahovat povinné údaje o odměně stanovené ZOK § 60. Patří mezi ně zejména určení výše odměny nebo způsobu jejího výpočtu a její podoby, dále musí být vymezeny všechny složky odměn náležící členovi orgánu, určení pravidel pro výplatu zvláštních odměn a podílu na zisku pro člena orgánu, pokud mohou být přiznány, atd.

Pokud není uzavřená smlouva o výkonu funkce, budou se práva a povinnosti obchodní společnosti ve vztahu k jednatelem řídit podle NOZ nově smlouvou příkazní (nahradila smlouvu mandátní).

Zdanění odměny za výkon funkce je shodný s klasickým pracovním poměrem. Ačkoli se nejedná o pracovní poměr, posuzuje se odměna jako příjem ze závislé činnosti a poplatník je označován jako zaměstnanec a plátce jako zaměstnavatel. Tento příjem ze závislé činnosti jednatelů je uveden v § 6 odst. 1 písm. c) jako odměny členů orgánů právnických osob. Jednatel tak může využívat všech daňových výhod určených pro zaměstnance.

Částka odměny je transformována na tzv. **superhrubou mzdu**, tzn. hrubá mzda v tomto případě odměna jednatelem, je zvýšená o zákonné pojistné, které je povinen platit zaměstnavatel (jednatel) z objemu hrubých mezd. Použije se **sazba 15 %**, která je stejná jako u zaměstnanců. Jednatel má povinnost odvést zálohovou daň z odměny.

Vyplacená odměna jednatelů je daňově uznatelným nákladem, tudíž může dojít k větší daňové optimalizaci a snížení základu daně z příjmů právnické osoby.

Odměna společníka

Výše byla věnována pozornost výkonu funkce jednatele. Společník, ať už je jednatelem nebo ne, má právo nejen na výplatu podílu na zisku, ale v případě, že bude sjednána smlouva mezi společníkem a s. r. o., může získat také příjem v podobě odměn za práci. Stejně tak jako u jednatele je odměna společníka pro účely zákona o daních z příjmů považována za příjem ze závislé činnosti.

Pokud je odměna vyplácená na základě pracovněprávního vztahu, spadá tato závislá činnost do ustanovení ZDP pod § 6 odst. 1 písm. c) odměna člena orgánu právnické osoby. Společnost z ní vždy sráží zálohy na daň ze závislé činnosti a na společníka je v tomto případě nahlíženo jako na zaměstnance s. r. o.

Odměna vyplácená společníkovi na základě smlouvy o příkazu za práci pro společnost podléhá § 6 odst. 1 písm. b) ZDP. Smlouva o příkazu je výhodná z důvodu, že společník není omezen zákoníkem práce. Navíc při řešení činnosti společníka pracovní smlouvou by se nejednalo o vztah nadřízenosti, který je jedním z hlavních znaků závislé práce. Technika zdanění je stejná jako u odměny jednatele. Z hlediska daně z příjmu fyzických osob není rozdíl mezi odměnou z pracovněprávního vztahu nebo odměnou společníka či jednatele za výkon funkce (výjimkou je dohoda o provedení práce zdaňována srážkovou daní).

Daňová povinnost se tedy vypočte stejně jako u zaměstnanců a jednatelů, tzn. **15% ze superhrubé mzdy**. Společník může uplatnit daňové výhody stanovené v ZDP pro zaměstnance.

Na rozdíl od podílu na zisku společníků patří odměna za výkon společníka mezi daňově uznatelné náklady, které při jejich uplatnění sníží základ daně s. r. o.

Odměna člena dozorčí rady

Pokud není stanoveno společenskou smlouvou jinak, není povinností s. r. o. zřídit orgán dozorčí rady. Jestliže má s. r. o. dozorčí radu zřízenou, je nezbytné řešit také otázky odměny členů dozorčí rady. Obdobně jako jednatele či společníka, mohou i členové dozorčí rady na základě písemně sjednané smlouvy přijímat odměny za výkon své funkce upravené v § 6 odst. 1 písm. c) odměny členů orgánů právnické osoby. Odměna člena dozorčí rady je tedy příjmem ze závislé činnosti a její zdanění a sražení zálohy na daň z příjmů ze závislé činnosti je obdobné jako u odměn jednatele nebo společníka.

Od 1. 1. 2012 je odměna členovi dozorčí rady pro obchodní korporaci daňovým nákladem, prostřednictvím kterého může být optimalizováno daňové zatížení právnické osoby.

3.7 Placení a správa daní z příjmu právnických osob

Povinností poplatníka je po uplynutí zdaňovacího období, za které se daň vyměřuje, podat **daňové přiznání** (viz Příloha č. 2). Poplatník si daň musí sám vypočítat a zaplatit ji místně příslušnému finančnímu úřadu.

Zálohy jsou placeny v průběhu zálohového období. Stanovení výše a periodicity záloh na daň z příjmu právnických osob vychází z poslední známé daňové povinnosti a jsou shodné se stanovením a periodicitou placení záloh daně z příjmu fyzických osob, viz 2.2.6 Placení a správa daní z příjmu fyzických osob.

Pokud byly placeny zálohy, uhradí poplatník rozdíl mezi zaplacenými zálohami na daň z příjmu právnických osob a daní tvrzenou v daňovém přiznání. Započteny na úhradu skutečné výše daně budou pouze zálohy, jejichž lhůty splatnosti spadaly do příslušného zdaňovacího období a byly zaplacený před uplynutím lhůty pro podání daňového přiznání.

Daňové přiznání musí být podáno nejpozději do tří měsíců po uplynutí zdaňovacího období. Poplatníkům, kteří jsou povinni mít účetní závěrku ověřenou auditorem, nebo kterým daňové přiznání předkládá daňový poradce, se prodlužuje lhůta pro podání daňového přiznání o další tři měsíce.

Místní příslušnost správce daně právnických osob se řídí jejím sídlem. Pro účely správy daní se sídlem právnické osoby rozumí adresa, pod kterou je právnická osoba zapsána v obchodním rejstříku (v obdobném veřejném rejstříku), nebo adresa, kde právnická osoba nezapisována do těchto rejstříků skutečně sídlí.

3.8 Výpočet roční daňové povinnosti OSVČ

V podkapitole Placení a správa daně z příjmu fyzických osob je uvedeno, kdo je povinen platit zálohy na daň. V případě OSVČ, která není povinna odvádět zálohy na daň podle poslední daňové povinnosti a v případě OSVČ, jejíž příjmy nepodléhají srážkové dani, se roční daňová povinnost vypočte podle postupu uvedeného v následující tabulce (Tab. 3.2).

Tab. 3.2 – Výpočet roční daňové povinnosti OSVČ s příjmy ze samostatné činnosti

Položka	Postup výpočtu	
Zdanitelné příjmy	příjmy ze samostatné činnosti	
Výdaje	skutečně vynaložené výdaje	paušální výdaje
Základ daně	zdanitelné příjmy - výdaje	
Nezdanitelné části základu daně	bezúplatná plnění, úroky, příspěvky na soukromé životní pojištění či penzijní připojištění, aj.	
Odčitatelné položky	ztráta z minulých let, aj.	
Základ daně snížený	základ daně – nezdanitelné části základu daně – odčitatelné položky	
Základ daně zaokrouhlený	zaokrouhluje se na 100 Kč dolů	
Daň	15 % ze základu daně po zaokrouhlení	
Slevy na dani	na poplatníka, manželku, studenta, aj	na poplatníka, studenta, aj.
Daň po slevách	daň – slevy na dani	
Daňové zvýhodnění	na vyživované dítě	nelze uplatnit dle § 35ca ZDP
Roční daňová povinnost	daň po slevách – daňové zvýhodnění (může vzniknout daňový bonus)	daň po slevách

Zdroj: Vlastní zpracování dle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

OSVČ, které mají povinnost odvádět zálohy na dani z příjmů podle poslední daňové povinnosti, zúčtují tyto zálohy s výslednou roční daňovou povinností za příslušné zdaňovací období. Případný rozdíl musí být uhrazen nejpozději v termínu podání daňového přiznání, tj. do 1. dubna 2015 v případě zdaňovacího období za rok 2014. Pokud OSVČ využijí daňového poradce, se termín pro uhrazení rozdílu prodlužuje do 1. července 2015.

3.9 Výpočet roční daňové povinnosti s. r. o.

Nevyplacený zisk s. r. o. podléhá zdanění bez ohledu na to, zda bude rozdělován mezi společníky nebo nebude. Způsob výpočtu daně z příjmu právnických osob znázorňuje následující Schéma 3.1. [1]

Schéma 3.1 - Výpočet daně z příjmu právnických osob

$$\begin{aligned} & \text{výnosy} \\ & - \text{náklady} \\ & = \text{účetní výsledek hospodaření před zdaněním} \\ & + \text{daňově neuznatelné náklady} \\ & - \text{daňově neuznatelné výnosy} \\ & = \text{základ daně} \\ & - \text{odpočet daňové ztráty minulých let} \\ & - \text{odpočet bezúplatných plnění} \\ & = \text{snížený základ daně} \\ & \text{základ daně zaokrouhlený na tisíce dolů} \\ & * \text{sazba daně 19 \%} \\ & = \text{daň před slevami} \\ & - \text{sleva na dani} \\ & = \text{daň z příjmů právnických osob} \end{aligned}$$

Zdroj: Vlastní zpracování dle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

Cílem podnikání společníka s. r. o. je však výplata podílu na zisku. Zisk dosažený podnikatelskou činností je zdaněn ve dvou stupních a výhodou oproti zdanění fyzické osoby – podnikatele je zdanění podílu na zisku 15 % srážkovou daní až v okamžiku rozhodnutí o rozdělení zisku. Než dojde k takovému rozhodnutí, zůstává zisk ve společnosti.

Při zatížení zisku právnické osoby daní z příjmů sazbou daně 19 % je daňové zatížení vyplaceného podílu na zisku společníka rovno 31,15 %. K tomuto výsledku lze dojít, když zdaníme disponibilní zisk s. r. o. (tj. 81 % ze zisku před zdaněním) 15 % sazbou daně z podílu na zisku, disponibilní zůstatek tak činí 68,85 % zisku před zdaněním.

4 PRAKTICKÁ APLIKACE, ZHODNOCENÍ A DOPORUČENÍ

Praktická část diplomové práce je věnována výpočtům daňové povinnosti, pojistného na sociální zabezpečení a na zdravotní pojištění u zvolených forem podnikání, které byly provedeny za pomoci programu Microsoft Excel. Aplikace je uskutečňována na podnikateli s předem zvolenými parametry a na různých výších základu daně. Nejdůležitějším kritériem je celková výše odvodových povinností vůči státu. Všechny provedené výpočty navazují na postup uvedený v předchozí kapitole (3.9 Výpočet roční daňové povinnosti OSVČ a 3.10 Výpočet roční daňové povinnosti s. r. o.).

Výsledné procentuální daňové zatížení vychází z poměru daně z příjmů, resp. pojistného na sociální a zdravotní pojištění na dílčím základu daně OSVČ se skutečnými výdaji. Pro potřeby komparace se tento základ daně shoduje s dosaženým ziskem s. r. o. a výši vyplacených odměn.

4.1 Nízký základ daně nepřesahující 100 000 Kč

V následující kapitole jsou prováděny výpočty odvodových povinností vybraných variant podnikání při nízkém základu daně do 100 000 Kč.

a) Podnikatel OSVČ má příjmy ze samostatné činnosti 194 540 Kč, skutečné výdaje tvoří polovinu příjmů. Samostatná činnost se řadí mezi činnosti řemeslné, a proto je možné uplatnit paušální výdaje ve výši 80 %. Podnikatel nemá manželku ani děti, uplatňuje jen slevu na poplatníka.

V následující tabulce (Tab. 4.1) je provedeno srovnání zdanění dle skutečných výdajů s výdaji vypočítanými procentem z příjmů. Tabulka Tab. 4.2 zobrazuje výpočet sociálních odvodů vůči státu OSVČ se základem nepřevyšujícím 100 000 Kč. Zároveň je znázorněno působení minimálních vyměřovacích základů a procentuální zatížení základu daně těmito sociálními odvody.

Tab. 4.1 – Daňová povinnost OSVČ se skutečnými a paušálními výdaji

	Skutečné výdaje (Kč)	Paušální výdaje (Kč)
Příjmy	194 540	194 540
Výdaje	97 220	155 632
Dílčí základ daně	97 220	38 908
Dílčí základ daně (zaokrouhlený)	97 200	38 900
Daň (15 %)	14 580	5 835
Sleva na poplatníka	24 840	24 840
Daň po slevě	0	0
% zatížení na základu daně 97 220 Kč	0 %	0 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Tab. 4.2 – Působení sociálních odvodů OSVČ při výši základu daně nepřesahující 100 000 Kč

	Skutečné výdaje (Kč)	Paušální výdaje (Kč)
Dílčí základ daně	97 220	38 908
VZ pro SP a ZP	48 610	19 454
Min. VZ pro SP	79 836	79 836
Pojistné na SP (29,2 %)	23 316	23 316
Min. VZ pro ZP	159 666	159 666
Pojistné na ZP (13,5 %)	21 564	21 564
Celkem odvody	44 880	44 880
% zatížení na základu daně 97 220 Kč	46,16 %	46,16 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Částka celkových odvodových povinností vůči státu činí 44 880 Kč jak u OSVČ s výdaji tvořící polovinu příjmu, tak u OSVČ uplatňující paušální výdaje ve výši 80 %. Podnikatel prostřednictvím nízkého základu daně a uplatněním slevy na poplatníka docílil nulové daňové povinnosti.

Působením minimálních vyměřovacích základů není zatížení základu daně sociálními odvody ve výši 21,35 % (polovina součtu sazeb 13,5% a 29,2%, tj. 42,7%), ale více než dvojnásobné, a to 46,16 %. Příčinou této skutečnosti je výše minimálních vyměřovacích základů pro sociální zabezpečení a zdravotní pojištění jsou, která je mnohem vyšší než vyměřovací základ vypočtený jako polovina základu daně.

b) S. r. o. s jediným společníkem dosahuje rozdílem výnosů a nákladů stejného základu daně jako OSVČ uplatňující skutečné výdaje, tj. 97 220 Kč. Společník pro účely vyplacení odměň a lepší komparace s OSVČ nemá manželku ani děti, využívá jen slevu na poplatníka.

Postup výpočtu daňové povinnosti s. r. o., podílů a odměň společníka je zachycen v následující tabulce (Tab. 4.3). Aby byla umožněna názorná komparace zatížení podílů a odměň odvody vůči státu, jsou zde uvedeny dvě možnosti. Ve formě podílů je vyplácen celý disponibilní zisk, a ve formě odměň je vyplácená částka zisku před zdaněním. Odměň jsou vypláceny měsíčně jako mzda, na základě pracovně-právního vztahu, které vstupují do výpočtu hospodářského výsledku jako daňově uznatelné náklady.

Tab. 4.3 – Daňová povinnost ze zisku, podílů a odměň

	Zisk s. r. o. (19 %)	Podíly společníka (15 %)	Odměň společníka (15 % ze SHM)
Základ daně	97 220	78 790	130 274,8 (97 220 * 1,34)
Základ daně (zaokrouhlený)	97 000	78 700	130 200
Daň	18 430	11 805	19 530
Sleva na poplatníka	-	-	24 840
Daň po slevách	18 430	11 805	0
% zatížení na základu daně 97 220 Kč	31,1 %		0 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Kdyby se základ daně po zaokrouhlení nezměnil, bylo by realizované daňové břemeno ve výši 31,15 % (po 19% zdanění zisku zbude 81 % k rozdělení v podobě podílů, které podléhají sazbě 15 %) a disponibilní zisk společníka by činil 68,85%.

Vlivem zaokrouhlení základu daně o celkových 310 Kč, tj. snížení o 220 Kč u s. r. o. a o 90 Kč u podílů na společníka, potom konečné daňové zatížení na částce určené k rozdělení ve výši 97 220 Kč je 31,1%. **Celkové zatížení vyplacených podílů daní z příjmů je ve výši 30 235 Kč.** Disponibilní podíl společníka je 66 985 Kč, což je 68,9 % ze základu daně určeného k rozdělení.

Vlivem uplatněné slevy na poplatníka, odvede společník z odměn ve výši 97 220 Kč nulovou daň. Společníkovi bude z vyplacených odměn sraženo oproti podílům pojistné na sociálním zabezpečení a zdravotním pojištění.

S. r. o. jako zaměstnavatel, v případě vyplacení odměn na základě pracovně-právního vztahu, odměňování společníků za jejich práci pro společnost, odměňování jednatelů za výkon funkce, atd., musí odvést státu z vyplacené odměny 25 % na sociální zabezpečení a 9 % na zdravotní pojištění. **Celkové zatížení korporace sociálními odvody je 33 055 Kč**, tj. součet 25 % z 97 220 Kč a 9 % z 97 220 Kč (24 305 Kč a 8 750 Kč). Tyto odvody zatěžují základ daně ve výši 34 %, avšak pokud jsou zaplacené, jsou daňově uznatelným nákladem.

Odměny společníka podléhají odvodům na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění. Minimálním vyměřovacím základem pro pojistné na zdravotní pojištění je minimální mzda za rok. Pokud je vyměřovací základ společníka pobírajícího odměny nižší, než minimální mzda, má tento společník povinnost prostřednictvím svého zaměstnavatele doplatit zdravotní pojišťovně pojistné ve výši 13,5 % z rozdílů minimální mzdy za rok a úhrnu odměn. Pojistné na zdravotní pojištění zaplatí společník ve výši 6 155 Kč, tj. 4,5 % z částky 97 220 Kč, a 13,5 % z částky 13 180 Kč. Pojistné na sociální zabezpečení činí 6 319 Kč, tj. 6,5 % ze základu daně 97 220 Kč. **Celkový úhrn na sociální odvody společníka je roven 12 474 Kč.**

4.2 Základ daně nepřesahující 500 000 Kč

Obsahem této kapitoly jsou výpočty povinných odvodů vůči státu OSVČ, s. r. o. a jediného společníka s. r. o. se základem daně do 500 000 Kč. Důležitým kritériem pro komparaci je nejen celkové daňové zatížení a odvody na sociální pojištění, ale také poměr těchto odvodů vůči státu a základu daně.

- a) **Podnikatel OSVČ** má příjmy ze samostatné činnosti ve výši 998 920 Kč. Jeho skutečně vynaložené výdaje na zajištění a udržení příjmů jsou ve výši poloviny příjmů. Podnikatel nevyužívá jinou slevu než slevu na poplatníka. Samostatná činnost spadá pod řemeslné živnosti, tudíž je možné využít paušální výdaje ve výši 80 % příjmů.

V následující tabulce (Tab. 4.4) lze spatřit podstatný rozdíl v základech daně stanoveného dle skutečných výdajů a prostřednictvím výdajů zjištěných procentem z příjmů ve výši 299 676 Kč.

Tab. 4.4 - Daňová povinnost OSVČ se skutečnými a paušálními výdaji

	Skutečné výdaje (Kč)	Paušální výdaje (Kč)
Příjmy	998 920	998 920
Výdaje	499 460	799 136
Dílčí základ daně	499 460	199 784
Dílčí základ daně (zaokrouhlený)	499 400	199 700
Daň (15 %)	74 910	29 955
Sleva na poplatníka	24 840	24 840
Daň po slevě	50 070	5 115
% zatížení na základu daně 499 460 Kč	10,02%	1,02 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Prostřednictvím uplatnění skutečných výdajů odvede podnikatel 50 070 Kč na dani z příjmů, tj. daňová zátěž 10,02 %. Zdanění OSVČ uplatňující skutečné výdaje je v tomto případě značně nevýhodný, jelikož podnikatel musí státu odvést na daních o 44 955 Kč více, než OSVČ uplatňující paušální výdaje. To se odráží i v celkovém zatížení daňového základu daní z příjmů. **Při využití paušálních výdajů je daňová povinnost ve výši 5 115 Kč**, tj. 1,02 % zatížení na základu daně.

V následující části kapitoly je provedeno srovnání sociálního pojistného OSVČ se skutečnými výdaji a s paušálními výdaji (viz Tab. 4.5). Ve sloupci s paušálními výdaji je znázorněno působení minimálního vyměřovacího základu pro zdravotní zabezpečení.

Tab. 4.5 - Působení sociálních odvodů OSVČ při výši základu daně nepřesahujícím 500 000 Kč

	Skutečné výdaje (Kč)	Paušální výdaje (Kč)
Dílčí základ daně	499 460	199 784
VZ pro SP a ZP	249 730	99 892
Min. VZ pro SP	79 836	79 836
Pojistné na SP (29,2 %)	72 922	29 169
Min. VZ pro ZP	159 666	159 666
Pojistné na ZP (13,5 %)	33 714	21 564

Celkem odvody	106 636	50 733
% zatížení na základu daně 499 460 Kč	21,35 %	10,16 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Celkové nákladnost pojistného na sociální pojištění je 42, 7% z vyměřovacího základu (součet 29,2 % a 13,5%). Vyměřovacím základem je polovina základu daně pro výpočet daně z příjmu fyzických osob, tudíž celkové zatížení základu daně je ve výši 21,35 %. **Při využití skutečných výdajů poplatník zaplatí státu 106 636 Kč na sociálních odvodech.**

Využitím paušálních výdajů dochází ke snížení základu daně. Nevýhodou této možnosti je povinnost placení pojistného z minimálního vyměřovacího základu. Vyměřovacím základem pro zdravotní zabezpečení není polovina daňového základu, tj. 99 892 Kč, ale minimální vyměřovací základ ve výši 159 666 Kč. Odvody na pojistné jsou ve výsledku stále nižší než u skutečných nákladů, a procentuální zatížení na základu daně je o 11,19 % nižší. **Poplatník využívající výdaje procentem z příjmů odvede pojistné na zdravotní zabezpečení a sociální pojištění celkem 50 733 Kč, tj. 10,16 % zatížení na základu daně.**

b) S. r. o. s jediným společníkem má zisk před zdaněním ve stejné výši jako je základ daně u OSVČ uplatňující skutečné výdaje, tj. 499 460 Kč. Společník pro účely vyplácení odměň a lepší komparace s OSVČ nemá manželku ani děti, využívá jen slevu na poplatníka.

Výpočet daňové povinnosti korporace, daňové povinnosti z podílů společníka a z odměň společníka je provedeno v následující tabulce (Tab. 4.6). Podíly jsou vypláceny ve výši disponibilního zisku korporace. Celkové odměny jsou ve výši základu daně s. r. o. Odměny jsou opět vypláceny měsíčně jako mzda, na základě pracovního vztahu, které vstupují do výpočtu hospodářského výsledku jako daňově uznatelné náklady.

Tab. 4.6 - Daňová povinnost ze zisku, podílů a odměn

	Zisk s. r. o. (19 %)	Podíly společníka (15 %)	Odměny společníka (15 % ze SHM)
Základ daně	499 460	404 650	669 276,4 (499 460 * 1,34)
Základ daně (zaokrouhlený)	499 000	404 600	669 200
Daň	94 810	60 690	100 380
Sleva na poplatníka	-	-	24 840
Daň po slevách	94 810	60 690	75 540
% zatížení na základu daně 499 460 Kč	31,13 %		15,12 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Konečné daňové zatížení zisku s. r. o. je ve výši 31,13 %, což je 155 500 Kč na daních z příjmů. Korporaci po zdanění zisku 19 % zůstane 404 650 Kč k rozdělení. Společníkův disponibilní příjem po zdanění sazbou 15 % činí 343 960 Kč. Daňové zatížení je u podílů stále stejné, jelikož společník nemůže uplatit žádné slevy osobního charakteru jako je to u OSVČ. Procentuální zatížení se mění v případě přítomnosti připočitatelných, resp. odpočitatelných položek k základu daně v podobě daňově neúčinných, resp. účinných nákladů.

Odměny společníka bez uplatnění slevy na poplatníka jsou zdaňovány sazbou ve výši 20,1 % (působení 15 % sazby a navýšené odměny 34 %). Sleva na poplatníka snižuje procentuální zatížení daní z příjmu na 15,12 %. **Společníkovi bude z vyplacených odměn sražena daň z příjmů ve výši 75 540 Kč.**

Další položkou snižující disponibilní příjem při odměňování společníka jsou odvody na sociální a zdravotní pojištění. Výpočet pojistného je proveden z úhrnu odměn, kdy je z částky 499 460 Kč stanoveno pojistné na sociální zabezpečení ve výši 32 465 Kč a pojistné na zdravotní pojištění ve výši 22 476 Kč. **Celkem bude sraženo společníkovi ve formě sociálních odvodů částka 54 941 Kč,** která odpovídá 11 % zatížení na daňovém základu (6,5 % na sociální zabezpečení, 4,5 % na zdravotní pojištění).

Mimo tyto odvody, je korporace povinna v případě vyplácení odměn, odvádět i pojistné hrazené zaměstnavatelem za zaměstnance, a to 25 % na sociální zabezpečení a 9 % na zdravotní pojištění. **V úhrnu musí s. r. o. uhradit pojistné placené zaměstnavatelem za zaměstnance celkem 169 817 Kč.** Tyto odvody ve výši 34 % ze základu daně jsou daňově uznatelným nákladem, avšak musí být zaplacený.

4.3 Základ daně nepřesahující 1 800 000 Kč

Rozhodování podnikatele o volbě právní formy podnikání, popř. přechod z OSVČ na společníka s. r. o., může ovlivnit také solidární zvýšení daně 7 %, které se vztahuje na částky základu daně přesahujícího 48 násobek průměrné mzdy. Obsahem této kapitoly je znázornění dopadu tohoto zdanění na zisk OSVČ ve srovnání se ziskem s. r. o, s podíly a odměnami společníka.

- a) **Podnikatel OSVČ** má příjmy ve výši 3 530 880 Kč a skutečné výdaje tvořící polovinu příjmů. Jedná se o řemeslnou činnost, tudíž je možnost uplatnění paušálních výdajů ve výši 80 % příjmů. Výdaje vypočítané pomocí paušálu jsou ve výši 2 824 704 Kč, avšak dle ZDP lze uplatnit výdaje do částky 1 600 000 Kč.

Následující tabulka (Tab. 4.7) zachycuje situaci poplatníka daně z příjmu, který je při výpočtu základu daně procentem z příjmů omezen maximální částkou výdajů určenou ZDP, kterou může uplatnit. Skutečné výdaje jsou vyšší než hranice paušálních výdajů vymezena zákonem, proto je daňová zátěž nižší.

Tab. 4.7 - Daňová povinnost OSVČ se skutečnými a paušálními výdaji

	Skutečné výdaje (Kč)	Paušální výdaje (Kč)
Příjmy	3 530 880	3 530 880
Výdaje	1 765 440	1 600 000
Dílčí základ daně	1 765 440	1 930 880
Dílčí základ daně (zaokrouhlený)	1 765 400	1 930 800
Daň (15 %)	264 810	289 620
Sleva na poplatníka	24 840	24 840
Daň po slevě	239 970	264 780
Částka přesahující 1 277 328 Kč	488 112	653 552
Solidární zvýšení daně 7 %	34 168	45 749
Celková daňová povinnost	274 138	310 529
% zatížení na základu daně 1 765 440 Kč	15,53%	17,59%

Zdroj: Vlastní zpracování

Celkové daňové zatížení se zde odvíjí také od výše částky, která přesahuje 1 277 328 Kč (48 násobek průměrné mzdy). Čím vyšší tato částka bude, tím vyšší bude i procentuální zatížení daní z příjmů fyzických osob.

Při vyšších příjmech lze uplatnit paušální výdaje jen do hranice určené ZDP. V tomto případě to má za následek vyšší základ daně než při uplatnění skutečných výdajů. Vyšší je i procento daňového zatížení na základu daně o 2,06 %, jehož příčinou je také vyšší částka přesahující hranici stanovenou pro solidární zvýšení daně.

OSVČ se skutečnými výdaji je zatížena daňovou povinností ve výši 274 138 Kč. V procentuálním vyjádření dosahuje daň z příjmu 15,53 % na základu daně (vlivem uplatnění slevy na poplatníka se procento zatížení snížilo, a vlivem solidárního zvýšení daně se zase zvýšilo). **Podnikatel uplatňující paušální výdaje musí státu odvést prostřednictvím vyššího základu o 36 391 Kč vyšší daň z příjmů, celkem 310 529 Kč.** To odpovídá daňovému zatížení 17,89%.

OSVČ uplatňující výdaje skutečné zaplatí na odvodech sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění nižší částku díky nižšímu základu daně. Maximální hranice pro paušální výdaje, které lze uznat jako daňově učené, mají za následek vyšší odvody vůči státu (viz Tab. 4.8).

Tab. 4.8 - Působení sociálních odvodů OSVČ při výši základu daně nepřesahující 1 800 000 Kč

	Skutečné výdaje (Kč)	Paušální výdaje (Kč)
Dílčí základ daně	1 765 440	1 930 880
VZ pro SP a ZP	882 720	965 440
Min. VZ pro SP	79 836	79 836
Pojistné na SP (29,2 %)	257 755	281 909
Min. VZ pro ZP	159 666	159 666
Pojistné na ZP (13,5 %)	119 168	130 335
Celkem odvody	376 923	412 244
% zatížení na základu daně 1765 440 Kč	21,35 %	23,35 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Procentuální zatížení je u paušálních výdajů ve výši 23,35 %, tj. o celá dvě procenta více než u výdajů skutečných. Rozdíl je vidět hlavně v částce celkových sociálních odvodů státu. **Podnikatel se skutečnými výdaji uhradí celkem 376 923 Kč na sociálních odvodech, kdežto podnikatel s výdaji paušálními celkem 412 244 Kč.**

V případě, že jsou skutečné výdaje vyšší než výdaje stanovené jako procento z příjmů, je zdanění daní z příjmů i odvody na sociální a zdravotní pojištění vyšší a podnikatel by měl uvažovat o přechodu na uplatňování skutečně vynaložených výdajů.

b) S. r. o. založená jediným společníkem dosahuje zisku 1 765 440 Kč. Všechn zisk je rozdělen. První variantou je rozdělení v podobě podílů a druhou v podobě odměn. Společník uplatňuje, při příjmu ve formě odměň, jen slevu na poplatníka.

V následující tabulce je zobrazen výpočet daně z příjmu a procentuální zatížení touto daní na základu daně (Tab. 4.6). Podíly jsou vypláceny ve výši disponibilního zisku korporace. Celkové odměny jsou ve výši zisku s. r. o. před zdaněním. Odměny jsou opět vypláceny měsíčně jako mzda, na základě pracovně-právního vztahu, které vstupují do výpočtu hospodářského výsledku jako daňově uznatelné náklady.

Jelikož základ daně přesahuje 48 násobek průměrné mzdy, tj. částku 1 277 328 Kč, bude se na společníka jako fyzickou osobu vztahovat solidární zvýšení daně. Část základu daně přesahující hranici pro výpočet solidárního zvýšení daně, bude zdaněn 7%. Na druhou stranu, na částku přesahující 48 násobek průměrné mzdy se již nevztahuje pojistné na sociální zabezpečení.

Tab. 4.9 - Daňová povinnost ze zisku, podílů a odměn

	Zisk s. r. o. (19 %)	Podíly společníka (15 %)	Odměny společníka (15 % ze SHM)
Základ daně	1 765 440	1 430 090	2 365 690 (1 765 440 * 1,34)
Základ daně (zaokrouhlený)	1 765 000	1 430 000	2 365 600
Daň	335 350	214 500	354 840
Sleva na poplatníka	-	-	24 840
Daň po slevách	335 350	214 500	330 000
Částka přesahující 1 277 328 Kč	-	-	488 112
Solidární zvýšení daně 7 %	-	-	34 168
Celková daň z příjmů	335 350	214 500	364 168
% zatížení na základu daně 1765 440 Kč	31,15 %		20,62 %

Zdroj: Vlastní zpracování

S. r. o. musí celkově odvést státu 549 850 Kč na dani z příjmů, což odpovídá 31,15 % dvojímu zdanění. Za korporaci dosahuje zdanění zisku částky 335 350 Kč, a zdanění podílů společníka částky 214 500 Kč.

Podíly na zisku nejsou v režimu pojistného na zdravotní a sociální pojištění, tudíž společník nemusí odvádět toto pojistné. Nevýhodou této skutečnosti však je, ve srovnání s pojištěním OSVČ či s odměňováním společníka, že společník s. r. o. s příjmy pouze v podobě podílů na zisku nebude moci využívat výhod plynoucích z důchodového, příp. nemocenského pojištění, a bude muset řešit zdravotní pojištění (to je v zákonem stanovené minimální výši).

Odměny společníka ve výši 1 765 440 Kč podléhají zdanění 15 % ze mzdy navýšené o fiktivní částku 34 %. Navíc částka přesahující hranici pro solidární zvýšení dosahuje výše 488 112 Kč, proto musí společník uhradit ještě 34 168 Kč. Společníka na základě uplatněné slevy na poplatníka, a v druhé fázi na základě zdanění prostřednictvím solidárního zvýšení daně zatěžuje daň z příjmu ve výši 20,62 %. **Konečná daň z příjmu společníka v podobě odměň je rovna 364 186 Kč.**

Zaměstnavatel má povinnost odvádět pojistné za své zaměstnance, v tomto případě ve výši 34 % z 1 277 328 Kč, tj. 434 292 Kč. Částka nad tuto hranici je zatížena už jen 9 % na zdravotním pojištění, tj. 43 931 Kč (9 % ze 488 112 Kč). **V úhrnu zaplatí zaměstnavatel za své zaměstnance na odvodech pojistného 478 223 Kč.** Daňové zatížení se snížilo z původních 34 % na 27,09 %.

Odměny stejně jako mzda podléhají sociálním odvodům, které činí celkem 11 % z vyplacených odměn. Stejně jako u zaměstnavatele zde působí maximální vyměřovací základ pro sociální zabezpečení, proto se procento zatížení odvody na základu daně snižuje na 9,2 %. Z částky 1 277 328 Kč je sraženo společníkovi 11 %, tj. 140 507 Kč. Z částky 488 112 Kč je sraženo již jen zdravotní pojištění ve výši 4,5 %, tj. 21 966 Kč. **Odměny společníka jsou zatíženy sociálními odvody v úhrnu 162 473.**

4.4 Základ daně nepřesahující 2 800 000 Kč

Tato kapitola je zaměřena na vyšší základ daně, u kterého se projeví nejen solidární zvýšení daně, ale také působení maximálního pojistného na sociální zabezpečení. Pokud je základ daně vyšší, než dvojnásobek maximálního vyměřovacího základu, částka přesahující tuto hranici již nepodléhá pojistnému na sociální zabezpečení.

a) **Podnikatel OSVČ** dosáhl daňového základu ve výši 2 799 720 Kč. Skutečné příjmy jsou celkem 5 599 450 Kč, a výdaje tvoří polovinu příjmů. Samostatná činnost provozovaná podnikatelem se řadí mezi řemeslné živnosti. ZDP umožňuje uplatnit 80 % příjmů jako výdaje k dosažení, zajištění a udržení příjmů, avšak nejvýše 1 600 000 Kč.

Lze konstatovat, že se zvyšujícími příjmy podnikatele se výhody uplatňování paušálních výdajů transformují na nevýhody. Ačkoli se navýšení daně z příjmů o solidární zvýšení vztahuje na oba poplatníky, prostřednictvím výrazného rozdílu v základu daně je výrazný i rozdíl ve výších daně z příjmu a solidárních daní těchto poplatníků, viz Tab. 4.10.

Tab. 4.10 - Daňová povinnost OSVČ se skutečnými a paušálními výdaji

	Skutečné výdaje (Kč)	Paušální výdaje (Kč)
Příjmy	5 599 450	5 599 450
Výdaje	2 799 725	1 600 000
Dílčí základ daně	2 799 725	3 999 450
Dílčí základ daně (zaokrouhlený)	2 799 700	3 999 400
Daň (15 %)	419 955	599 910
Sleva na poplatníka	24 840	24 840
Daň po slevě	395 115	575 070
Částka přesahující 1 277 328 Kč	1 522 397	2 722 122
Solidární zvýšení daně 7 %	106 568	190 549
Celková daňová povinnost	501 683	790 459
% zatížení na základu daně 2 799 725 Kč	17,92%	28,23%

Zdroj: Vlastní zpracování

Výsledné zdanění základu daně OSVČ s použitím skutečných výdajů odpovídá částce 501 683 Kč, a daň z příjmů podnikatele s paušálními výdaji vychází na 790 459 Kč. Procentuální zatížení základu daně sociálními odvody je v případě skutečných výdajů 17,92 % a v případě paušálních výdajů se daňové zatížení vyšplhalo na 28,23 %.

V následující části kapitoly jsou uskutečněny výpočty sociálního pojistného OSVČ se skutečnými výdaji ve srovnání se sociálním pojistným OSVČ s výdaji paušálními (viz Tab. 4.7). V obou sloupcích je vidět působení maximálního vyměřovacího základu pro sociální zabezpečení. Značný rozdíl je vidět u zdravotního pojištění, u kterého není stanovena maximální hodnota pro vyměřovací základ. OSVČ s omezenou výší uplatněných paušálních výdajů dosahuje mnohem vyššího základu daně. To má za následek vyšší odvod na zdravotním pojištění.

Tab. 4.11 - Působení sociálních odvodů OSVČ při výši základu daně nepřesahující 2 800 000 Kč

	Skutečné výdaje (Kč)	Paušální výdaje (Kč)
Dílčí základ daně	2 799 725	3 999 450
VZ pro SP a ZP	1 399 863	1 999 725
Max. VZ pro SP	1 277 328	1 277 328
Pojistné na SP (29,2 %)	372 980	372 980
Max VZ pro ZP	není stanoven	není stanoven
Pojistné na ZP (13,5 %)	188 982	269 963
Celkem odvody	561 962	642 943
% zatížení na základu daně 2 799 725 Kč	20,07%	22,96 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Celkový odvod OSVČ uplatňující skutečné výdaje při základu daně 2 799 725 Kč činí částku 561 962 Kč. Procentuální zatížení odvody v poměru k základu daně je o 2,89 % menší než u OSVČ s paušálními výdaji.

Situace OSVČ, která se rozhodla uplatňovat paušální výdaje, je při vysokém základu daně značně nevýhodná. Maximální vyměřovací základ pro výpočet pojistného na zdravotní pojištění není ZDP stanoven, tudíž výše tohoto pojistného oproti pojistnému na sociální zabezpečení není omezena. **OSVČ zaplatí na odvodech 642 943, tj. o 80 981 Kč více než při uplatnění skutečných výdajů.** Procentuální zatížení sociálními odvody na základu daně odpovídá 22,96 %.

b) S. r. o. s jediným společníkem vyprodukoval zisk ve výši 2 799 725 Kč. V prvním případě je celá částka zisku rozdělena po zdanění společníkovi ve formě podílů. Druhou variantou je případ, kdy byly společníkovi placeny odměny v průběhu roku ve stejné výši, jako je zisk. Společník využívá pro optimalizaci příjmů slevu na poplatníka v případě odměn.

V následující tabulce je zobrazen výpočet daně z příjmu a procentuální zatížení touto daní na základu daně (Tab. 4.6). Podíly jsou vypláceny ve výši disponibilního zisku korporace. Celkové odměny jsou ve výši zisku s. r. o. před zdaněním. Odměny jsou opět vypláceny měsíčně jako mzda, na základě pracovně-právního vztahu, které vstupují do výpočtu hospodářského výsledku jako daňově uznatelné náklady.

Tab. 4.12 - Daňová povinnost ze zisku, podílů a odměn

	Zisk s. r. o. (19 %)	Podíly společníka (15 %)	Odměny společníka (15 % ze SHM)
Základ daně	2 799 725	2 267 915	3 751 632 (2 799 725 * 1,34)
Základ daně (zaokrouhlený)	2 799 000	2 267 900	3 751 600
Daň	531 810	340 185	562 740
Sleva na poplatníka	-	-	24 840
Daň po slevách	531 810	340 185	537 900
Částka přesahující 1 277 328 Kč	-	-	1 522 397
Solidární zvýšení daně 7 %	-	-	106 568
Celková daň z příjmů	531 810	340 185	644 468
% zatížení na základu daně 2799 725 Kč	31,15 %		23,02 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Dvojití danění zisku korporace, poprvé 19 % ze zisku daně, podruhé ve výši 15 % z podílů společníků, se nemění ani při vyšším základu daně. Konečné daňové zatížení je tudíž rovno 31,15 %. Disponibilní příjem pro osobní spotřebu společníka činí 1 927 730 Kč. Při základu daně ve výši 2 799 725 Kč odvede s. r. o. na dani z příjmu 871 995 Kč, z toho 340 185 Kč je sraženo společníkovi z vyplacených podílů a 531 810 Kč jako zdanění zisku korporace.

Se zvyšujícím se základem daně u odměňovaného společníka se zvyšuje i jeho daňové zatížení. Příčinou této skutečnosti je zmenšující se podíl uplatňované slevy na poplatníka ve srovnání se základem daně a zejména zavedení solidárního zvýšení daně. Z tzv. superhrubé mzdy je vypočtena daň z příjmů z vyplacených odměn ve výši 537 900 Kč. Z částky přesahující hranici pro solidární zvýšení daně je vypočtena daň odpovídající 106 568 Kč (7 % ze 1 522 397 Kč). **Společník z odměn do státního rozpočtu zaplatí daň z příjmů v úhrnu 644 468 Kč, což odpovídá daňovému zatížení na základu daně ve výši 23,02 %.**

Zákonem je stanovena maximální hranice pro odvod sociálního zabezpečení. **Zaměstnavatelem je společníka jako zaměstnance zapláceno v souhrnu 571 308 Kč, tj. součet 434 292 Kč (34 % z 1 277 328 Kč) a 137 016 Kč (9 % z 1 522 397 Kč).** Odvody na sociální pojistné může s.r.o. uplatnit jako daňově uznatelné náklady, jsou-li však zapláceny.

Společníkovi je z odměn sráženo pojistné na sociální a zdravotní pojištění. Opět zde hraje významnou roli zavedený maximální vyměřovací základ pro fyzické osoby. Za normálních okolností jsou odměny zatíženy 11 % ze základu daně. Z části základu daně 1 277 328 Kč je odvedeno 11 %, ale z části přesahující tuto hranici je odvedeno už jen zdravotní pojištění ve výši 4,5 %. **V součtu je společníkovi sraženo z vyplacených odměn 209 015 Kč (součet 140 507 Kč a 68 508 Kč).** Daňové zatížení základu daně sociálními odvody se snižuje na 7,47 %.

4.5 Vysoký základ daně přesahující 5 milionů

V následující kapitole je znázorněno zdanění a výše odvodů sociálního pojistného vůči státu při základu daně přesahujícího 5 milionů. Pro podnikající fyzické osoby, právnické osoby a fyzické osoby pobírající podíly a odměny je nezbytné brát na vědomí, jaké dopady má na daňovou povinnost působení solidárního zvýšení daně, a také jak jsou ovlivněny odvody na sociálním zabezpečení působením maximálního vyměřovacího základu.

- a) **Podnikatel OSVČ** při své řemeslné činnosti, vykonávané jako hlavní činnost, dosáhl základu daně 5 421 330 Kč. V daňovém přiznání vykazuje příjmy ve výši 10 842 660 Kč a výdaje tvoří polovinu příjmů. ZDP umožňuje uplatnit u řemeslné činnosti paušální výdaje ve výši 80 % příjmů. Částka pro uplatnění paušálních výdajů je však omezena hranicí 1 600 000 Kč.

V níže uvedené tabulce (Tab. 4.13) je zobrazen výpočet daňové povinnosti OSVČ uplatňující skutečné výdaje v porovnání s OSVČ uplatňující výdaje paušální. Daňově uznatelné výdaje procentem z příjmů dosahují v tomto případě jen necelých 15 % daňových příjmů. To má za následek vysoký základ daně, a tudíž i daň z příjmů je u OSVČ s paušálními výdaji o téměř 60 % vyšší než u OSVČ se skutečnými výdaji.

Tab. 4.13 - Daňová povinnost OSVČ se skutečnými a paušálními výdaji

	Skutečné výdaje (Kč)	Paušální výdaje (Kč)
Příjmy	10 842 660	10 842 660
Výdaje	5 421 330	9 242 660
Dílčí základ daně	5 421 330	9 242 660
Dílčí základ daně (zaokrouhlený)	5 421 300	9 242 600
Daň (15 %)	813 195	1 386 390
Sleva na poplatníka	24 840	24 840
Daň po slevě	788 355	1 361 550
Částka přesahující 1 277 328 Kč	4 144 002	7 965 332
Solidární zvýšení daně 7 %	290 081	557 574
Celková daňová povinnost	1 093 276	1 943 964
% zatížení na základu daně 5 421 330 Kč	20,16%	35,86%

Zdroj: Vlastní zpracování

Daňové zatížení daní z příjmů na základu daně 5 421 330 Kč u OSVČ uplatňující skutečné výdaje je o 15,7 % nižší než u OSVČ s paušálními výdaji. Vlivem vysokého dílčího základu daně i vysoké částce přesahující hranici pro sociální zvýšení daně je daňová povinnost u OSVČ v pravém sloupci téměř dvojnásobná oproti OSVČ v levém sloupci. Podnikatel by měl pro optimalizaci daně z příjmů zvážit přechod z uplatňování výdajů procentem z příjmů na vedení skutečně dosažených výdajů.

OSVČ se skutečnými výdaji odvede státu na dani z příjmů částku 1 093 276 Kč a OSVČ uplatňující paušální výdaje částku 1 943 964 Kč.

Na podnikatele vykonávajícího svou činnost jako OSVČ se vztahují odvody pojistného na zdravotní a sociální pojištění ve výši 42,7 % z vyměřovacího základu (neboli 21,35 % z daňového základu). Pro sociální zabezpečení je však stanoven maximální vyměřovací základ ve výši 1 277 328 Kč. Z toho vyplývá, že ze základu daně přesahující 2 554 656 Kč (vyměřovacím základem je polovina základu daně, tzn. 2x Max. vyměřovací základ) již nemají povinnost fyzické osoby sociální zabezpečení odvádět, a tudíž se sníží i daňové zatížení na základu daně. Související výpočty, vliv maximálního vyměřovacího základu a daňové zatížení odvody u OSVČ se skutečnými výdaji a u OSVČ s výdaji paušálními jsou zobrazeny v tabulce Tab. 4.14.

Tab. 4.14 - Působení sociálních odvodů OSVČ při výši základu daně přesahující 5 milionů

	Skutečné výdaje (Kč)	Paušální výdaje (Kč)
Dílčí základ daně	5 421 330	9 242 660
VZ pro SP a ZP	2 710 665	4 621 330
Max. VZ pro SP	1 277 328	1 277 328
Pojistné na SP (29,2 %)	372 980	372 980
Max VZ pro ZP	není stanoven	není stanoven
Pojistné na ZP (13,5 %)	365 940	623 880
Celkem odvody	738 920	996 860
% zatížení na základu daně 5 421 330 Kč	13,62%	18,39 %

Zdroj: Vlastní zpracování

OSVČ se skutečnými výdaji je povinen pojistné v celkové výši 738 920 Kč. Částka odváděná na zdravotní pojištění téměř dosahuje částky odváděné na sociální zabezpečení, ačkoli procento z vyměřovacího základu je o 15,7 nižší. Příčinou je neomezená výše vyměřovacího základu na zdravotní pojištění a zákonem zavedená hranice maximálního vyměřovacího základu pro sociální pojištění.

OSVČ s paušálními výdaji má povinnost uhradit pojistné v úhrnu 996 860 Kč. Největší rozdíl v porovnání s OSVČ uplatňující skutečné výdaje lze spatřit v pojistném na zdravotní pojištění, které je skoro dvojnásobné. Opět je to zapříčiněno neomezenou výší vyměřovacího základu.

Celkové daňové zatížení na základu daně 5 421 330 Kč oproti původnímu zatížení 21,35 % klesá vlivem maximálního vyměřovacího základu na sociálním zabezpečení na 13,62 % u OSVČ se skutečnými výdaji, a na 18,39 % u OSVČ s výdaji paušálními.

b) **S. r. o. s jediným společníkem** vyprodukoval zisk ve stejné výši jako je základ daně u OSVČ uplatňující skutečné výdaje, a to ve výši 5 421 330 Kč. S. r. o. zvažuje dvě možnosti vyplácení zisku. V prvním případě je celá částka zisku rozdělena po zdanění společníkovi ve formě podílů. Druhou možností je vyplácení odměň během roku v úhrnu ve stejné výši jako je dosažený zisk. Společník využívá slevu na poplatníka.

Tab. 4.15 - Daňová povinnost ze zisku, podílů a odměn

	Zisk s. r. o. (19 %)	Podíly společníka (15 %)	Odměny společníka (15 % ze SHM)
Základ daně	5 421 330	4 391 340	7 264 583 (5 421 330 * 1,34)
Základ daně (zaokrouhlený)	5 421 000	4 391 300	7 264 500
Daň	1 029 990	658 695	1 089 675
Sleva na poplatníka	-	-	24 840
Daň po slevách	1 029 990	658 695	1 064 835
Částka přesahující 1 277 328 Kč	-	-	4 144 002
Solidární zvýšení daně 7%	-	-	290 081
Celková daň z příjmů	1 029 990	658 695	1 354 916
% zatížení na základu daně 5 421 330 Kč	31,15 %		24,99 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Se zvyšujícím se základem daně se zatížení daní z příjmů nemění a je stále ve stejné výši 31,15 %. **Zisk před zdaněním dosahující 5 421 330 Kč je zdaněn v konečné fázi částkou 1 688 685 Kč (v prvním stupni u korporace 1 029 990 Kč a ve druhém stupni u společníka 658 695 Kč).**

Daň z příjmů fyzických osob se u společníka pobírajícího odměny při růstu základu daně neustále zvyšuje. Příčinou je rostoucí částka přesahující 48 násobek průměrné mzdy, která je zdaňována dalšími 7 %. **Celková daňová povinnost činí u společníka 1 354 916 Kč z vyplacených odměn, tomu odpovídá zatížení na základu daně 24,99 %.**

Sociální odvody jsou vypočteny se zřetelem na maximální vyměřovací základ stanovený ZDP u sociálního zabezpečení. Zaměstnavatel za společníka jako jeho zaměstnance musí odvést státu 34 % z 1 277 328 Kč a dále už jen zdravotní pojištění 9 % ze 4 144 002 Kč. **Celkem činí sociální odvody 807 253 Kč (součet 434 292 Kč a 372 961 Kč).** Pokud jsou tyto odvody uhrazeny, stávají se daňově účinnými položkami.

Také pro společníka pobírajícího odměny v postavení zaměstnance platí maximální vyměřovací základ pro sociální zabezpečení. Hranicí je 1 277 328 Kč, a proto základ daně přesahující tuto částku již není zatížen sociálním zabezpečením ale jen zdravotním pojištěním. **Součtem částek 140 507 Kč (11% z 1 277 328) a 186 481 Kč (4,5 % ze 4 144 002) dosahují celkové sociální odvody 326 988 Kč.** Daňové zatížení na základu daně z 11 % je sníženo na 6,03 %.

4.6 Zhodnocení výsledků

V úvodu kapitoly 4 je zmíněno, že nejdůležitějším kritériem pro výběr nejvhodnější formy podnikání pro účely diplomové práce jsou celkové odvody do státního rozpočtu. Mezi varianty pro výběr byla zvolena forma podnikání jako OSVČ uplatňující skutečné výdaje, OSVČ uplatňující paušální výdaje ve výši 80 %, jediný společník ve společnosti s ručením omezeným, který pobírá v prvním případě jen podíly na zisku, a v druhém případě jen odměny z pracovně-právního vztahu.

V níže uvedené tabulce (Tab. 4.16) jsou provedeny součty procentuálního zatížení odvody pojistného na sociálním zabezpečení, pojistného na zdravotním pojištění a daně z příjmů na jednotlivých základech daně. Výsledků je dosaženo na základě výpočtů z předchozích podkapitol 4.1 až 4.5.

Tab. 4.16 -Poměrový ukazatel zatížení jednotlivých základů daní povinnými odvody vůči státu pro zvolené formy podnikání

základ daně nepřesahující částku (Kč)	OSVČ skutečné výdaje	OSVČ paušální výdaje	společník podíly	společník odměny
100 000	46,16 %	46,16 %	31,10 %	12,83 %
500 000	31,37 %	11,18 %	31,13 %	26,12 %
1 800 000	36,88 %	40,94 %	31,15 %	29,82 %
2 800 000	37,99 %	51,19 %	31,15 %	30,49 %
5 000 000	33,78 %	54,28 %	31,15 %	31,02 %
Průměrné zdanění	37,24 %	40,75 %	31,14 %	26,06 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Z výše uvedené tabulky vychází, že nejméně odvodově nákladný je v průměru **společník pobírající odměny na základě pracovně-právního vztahu**. Průměrné zatížení odvody ve výši 26,06 % je však dáno možností uplatnění slevy na poplatníka, která ve výsledku snižuje jeho daňové zatížení ve srovnání se společníkem pobírající podíly, který tuto možnost nemá. Zvýhodnění oproti OSVČ je dáno odvody na sociální zabezpečení a na zdravotní pojištění, které je ve výsledku roven 11 % daňového základu a u OSVČ 21,35 % daňového základu (42,7% z vyměřovacího základu), jak již bylo zmíněno v předchozích kapitolách. Znatelný rozdíl oproti ostatním základům daně u této varianty je procentuální zatížení při základu daně do 100 000 Kč. Společník zde zaplatí nulovou daň, jelikož sleva na poplatníka ve výši 24 840 Kč je ve srovnání s vyplacenými odměnami významná. S narůstajícím základem daně slábne účinnost slevy na poplatníka v souvislosti s celkovým zatížením a při základu daně 5 000 000 Kč dosahuje téměř stejného celkového zatížení jako společník pobírající pouze podíly.

Ačkoli se zdá být tato varianta jako nejvýhodnější, musí být brána zřetel na náklady korporace, které jsou úzce spojeny se společníky pobírající odměny. Společník má povinnost platit sociální a zdravotní pojištění sám za sebe, ale jejich sražení a odvod je povinností korporace. Dalšími povinnostmi korporace jsou její registrace jako plátce daně z příjmů ze závislé činnosti, jako zaměstnavatel u příslušné správy sociálního zabezpečení a u příslušné zdravotní pojišťovny, přihlášení společníka jako „zaměstnance“ u těchto správních orgánů. Z vyplacených odměn na základě pracovně-právního vztahu je povinná s. r. o. odvádět zálohy na daň, na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění, dále je korporace povinná provádět roční vyúčtování daně z příjmů fyzických osob, vést a předkládat evidenční listy důchodového zabezpečení, atd. Nevýhodou je také placení pojistného zaměstnavatelem za zaměstnance, resp. společníka pobírajícího odměny. Celkové zatížení odvody vůči státu na základu daně se tudíž zvyšuje o pojistné na zdravotním pojištění a sociálním zabezpečení ve výši 34 %. Do výpočtu v tabulce Tab. 4.16 však není tato nákladnost zahrnována, protože tyto odvody, jsou-li zaplacený, se stávají daňově účinným nákladem (snížení výsledku hospodaření).

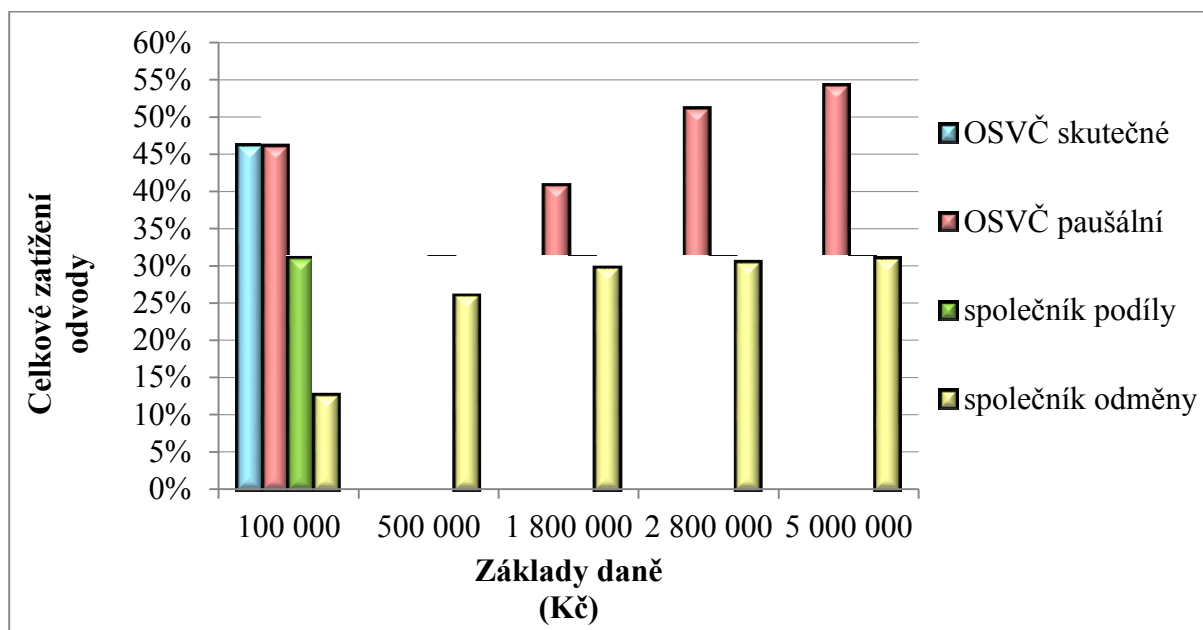
Nejvyšší procento průměrných odvodů vykazuje **OSVČ s paušálními výdaji** ve výši 40,75 %. Zde musí být konstatováno, že při nízkém základu daně do 100 000 Kč zaplatí tato OSVČ vlivem uplatněné slevy na poplatníka nulovou daň, avšak zavedené minimální vyměřovací základy odvodů na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění dosahují výše 46,6 %, čímž nadprůměrně zatěžují základ daně poplatníka. Podstatné pro tuto formu podnikání a při uplatňování výdajů procentem z příjmů je fakt, že při základu daně do 500 000 Kč dosahuje nejnižšího zatížení základu daně ze všech vypočtených variant. Daňová povinnost je zde díky vysokým výdajům minimalizována a odvody na sociálním pojistném jsou vypočteny z minimálních vyměřovacích základů. Vyšší základy daně jsou již podnikateli k neprospěchu v důsledku neustále narůstajícímu celkovému zatížení odvody a zavedené hranice daňově uznatelných výdajů ve výši 1 600 000 Kč. Proto pro lepší daňovou optimalizaci by měl podnikatel změnit způsob uplatňování výdajů procentem z příjmů na uplatňování skutečně dosažených výdajů na dosažení, zajištění a udržení příjmů.

Stejná situace jako u OSVČ s paušálními výdaji při základu daně do 100 000 Kč nastává i u **OSVČ uplatňující skutečné výdaje**. V této situaci je opět celkové zatížení zapříčiněno výhradně sociálními odvody na pojistném ve výši 46,6 %, což je dáno zákonem stanovenými minimálními vyměřovacími základy. U této varianty podnikání lze konstatovat, že ve všech výších základů daně nabývá celkové zatížení vysokých hodnot, v průměru 37,24 %. Kompenzace vysokého zatížení vyprodukovaného zisku OSVČ uplatňující skutečné výdaje může být zreálněna využitím slevy na manželku a na vyživované dítě, což v případě OSVČ s paušálními výdaji ani u společníka pobírajícího podíly ze zisku nelze. Prostřednictvím zavedeného maximálního vyměřovacího základu pro sociální zabezpečení zatížení celkovými odvody postupně klesá, a to od výše vyprodukovaného zisku 2 554 56 Kč (2 x Max. VZ). Častým nedopatřením se u OSVČ stává neplacení nemocenského pojištění. Podnikatel pak nemá nárok na výplatu dávek v podobě nemocenského, peněžité pomoci v mateřství, ošetřovného či vyrovnávací příspěvek v mateřství.

Společníkovy příjmy ve formě podílů, které jsou vypláceny ve výši celého zdaněného zisku, jsou ve výsledku zatíženy dvojitým zdaněním (daň ze zisku korporace a daň z vyplacených podílů). Podíly nepodléhají odvodům na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění, tudíž je výsledné daňové zatížení v průměru 31,14 %. Menší odchylky v procentuálním zatížení jsou dány zaokrouhlením upraveného výsledku hospodaření. Ačkoli zdanění podílů dosahuje jedno z nejnižších procentuálních zatížení z analyzovaných variant, musí být zdůrazněna skutečnost, že účast na zdravotním pojištění je ze zákona povinná. Pokud tedy podnikatel nepobírá jiné příjmy zakládající účast na zdravotním pojištění, má povinnost si toto pojištění sám hradit ve výši 4,5 % z minimální mzdy, tj. 4,5 % z 9 200 Kč pro rok 2015. Účast na důchodovém pojištění a nemocenském pojištění není povinná, a v případě jejího neplacení nemá společník nárok na výplatu dávek plynoucích ze sociálního pojištění. Je vhodné, aby společník pobírající jen příjmy buď sociálního pojištění hradil dobrovolně, nebo aby odkládal část těchto příjmů pro případ stáří, invaliditu, onemocnění, atd. Výhodou vyplácení podílů je, že se na ně nevztahuje solidární zvýšení daně ve výši 7 % jako u odměn na základě pracovně-právního vztahu, u OSVČ se skutečnými i paušálními výdaji. Nevýhoda oproti ostatním variantám spočívá v jednorázovém příjmu po schválení rozdělení zisku valnou hromadou a v nemožnosti uplatňování slev osobního charakteru v podobě slevy na poplatníka, na manželku, vyživované dítě, na studenta, atd.

Pro lepší přehled a porovnání celkového zatížení OSVČ s paušálními výdaji ve výši 80 %, OSVČ uplatňující skutečné výdaje, společníka pobírajícího jen podíly ze zisku a společníka s výplatou odměn jsou výsledky z předcházející tabulky (Tab. 4.16) zobrazeny v následujícím grafu (Graf 4.2).

Graf 4.2 – Celkové zatížení vybraných forem podnikání odvody při různých výších základu daně

Zdroj: Vlastní zpracování

4.7 Návrhy a doporučení

Podnikatel začínající s podnikatelskou činností by měl zvážit, jakou formu podnikání zvolí. Dle výsledků dosažených v podkapitole Zhodnocení výsledků v návaznosti na předcházející podkapitoly bylo nejnižšího celkového zatížení odvody na základu daně dosaženo vyplácením odměn na základě pracovně-právního vztahu. Výhoda je spatřována nejen v nízkém zdanění, ale také ve stálém příjmu pobíraného společníkem během roku. Nevýhodou pro korporaci jsou vysoké odvody na sociálním zabezpečení a zdravotním pojištění, které musí být hrazeno zaměstnavatelem za zaměstnance. V případě jediného společníka s. r. o. z toho vyplývá, že společník je povinen odvést státu nejen dvojitou daň, ale také dvojité odvody na sociálním pojistném ve výši 34 % za korporaci a 11 % za sebe. Ačkoli je sociální pojistné hrazené zaměstnavatelem za zaměstnance daňově účinné, při vysokých odměnách představují odvody v momentě úhrady pro s. r. o. značnou finanční zátěž.

Z důvodu optimalizace odvodových povinností je vhodné vyplácení odměn na základě pracovně-právního vztahu v kombinaci s výplatou podílů ze zisku. Jde o to, aby společník pobírající podíly měl zajištěné nejen povinné zdravotní pojištění, ale také pojištění na sociálním zabezpečení, které je důležité při nepříznivých životních situacích. Toho bude docíleno při vyplácení odměn ve výši minimální mzdy, ze které je vypočteno minimální pojistné na zdravotním pojištění. Výhodou této kombinace je také pravidelný příjem společníka během roku a to, že na podíly vyplácené z velké části vyprodukovaného zisku (část potencionálního zisku je vypláceno formou odměn) na konci roku (po schválení valnou hromadou) se již sociální pojistné nevztahuje.

Navíc společník pobírající odměny může využívat stejné daňové výhody jako zaměstnanci (příspěvek na stravování, příspěvek na penzijní připojištění, soukromé životní pojištění, poskytnutí rekreace či zájezdů s využitím sportovních a kulturních zařízení, zaplacení dalšího vzdělávání souvisejícího s předmětem činnosti zaměstnavatele, atd.). U zaměstnavatele se jedná v takovém případě o daňově uznatelné výdaje, a u zaměstnance se jedná o příjem, který není předmětem zdanění a zpojistnění. V porovnání s podnikatelem provozující samostatnou činnost se jedná o podstatný rozdíl, jelikož podnikatel by si musel výše zmíněné zaměstnanecké benefity hradit ze zdaněného zisku.

Podnikání OSVČ s paušálními výdaji je výhodné v případě nižších základů daně, avšak vyšších než je minimální vyměřovací základ pro sociální pojistné (25 % průměrné mzdy). Pro podnikatele, jehož výdaje jsou oproti příjmům zanedbatelné, mohou znamenat paušální výdaje značnou optimalizaci povinných odvodů. V ostatních případech je tato OSVČ nadměrně zatížená, jelikož je zákonem stanovená hranice maximálních výdajů pro uplatnění, a proto je doporučeno podnikateli přejít na vedení skutečných výdajů. Zpětná změna uplatňování výdajů není povolena.

Při vedení daňové evidence se skutečnými výdaji má podnikatel možnost uplatnit mimo slevy na poplatníka další slevy stanovené ZDP. Optimalizace podnikatele vykonávajícího samostatnou činnost lze maximalizovat také prostřednictvím odpočtů, odčitatelných položek od základů daně, nezdanitelných částí základů daně. Proto je vhodné, aby se každý podnikatel před začátkem podnikání i během svého podnikatelského rozvoje zaměřil nejen na celkové odvody, ale také na možnost využití optimalizačních prostředků vedoucích ke snížení základu daně.

Znatelná nevýhoda OSVČ je spatřována krom nadměrného zatížení povinnými odvody také v ručení za závazky plynoucí z podnikání celým svým majetkem. Z tohoto pohledu může znamenat pro podnikatele volba právní formy s. r. o. výhodnější, ale vše má své klady i zápory. S. r. o. se vyznačuje svou vysokou počáteční finanční zátěží a administrativní náročností při založení, vedením účetnictví se také mohou zvýšit výdaje podnikatele v případě zaměstnání odborné pracovní síly k tomuto výkonu, formálně-právní náročnost z hlediska svolávání a usnesení valné hromady, apod. V případě rozvoje podnikatelské činnosti je rozšiřování společnosti v případě s. r. o. méně náročné, snadnější získávání úvěrů z banky, navíc při získávání zakázek má korporace u obchodních partnerů vyšší prestiž než OSVČ.

Při výběru právní formy podnikání musí podnikatel zvážit všechny výhody i nevýhody plynoucí z jednotlivých právních forem. Východiskem pro maximální optimalizaci odvodů na dani z příjmů, odvodů na pojistném na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění lze nalézt v právní formě společnosti s ručením omezeným, a to kombinací vyplácených podílů jednou za rok a pravidelném příjmu během roku ve formě odměn. Ovšem každý podnikatel má individuální požadavky, musí tudíž sám zvážit dle svých nastavených podmínek a preferencí, která právní forma podnikání bude pro něj ta nejvhodnější. Pokud je predikce budoucího rozvoje podnikatelské činnosti nejasná, je vhodné zvolit podnikání prostřednictvím OSVČ. V případě příznivého podnikání, ačkoli to má za následek dodatečné náklady, vynaložení času, náročnější administrativu a další procesy právního a účetního charakteru, má podnikající fyzická osoba možnost transformovat svou činnost do jiné právní formy podnikání.

5 ZÁVĚR

Daňový systém České republiky i právní úprava jednotlivých forem podnikání prochází neustálými změnami. Z důvodu složitého konstrukčního systému zdaňování je obtížné zjistit skutečné celkové zatížení poplatníka. Pojem zatížení však zahrnuje nejen daň z příjmů, ale také povinné odvody institucím zdravotního pojištění a správám sociálního zabezpečení.

Cílem této diplomové práce bylo provést analýzu, srovnání a zhodnocení výše celkových odvodových povinností vůči státu u vybraných forem podnikání a aplikovat teoretické poznatky do výpočtů odvodů při různých výších základu daně. Zvoleny byly formy podnikání prostřednictvím OSVČ, jakožto nejčastější typ podnikání fyzické osoby, a společnost s ručením omezeným, jakožto právnická osoba. K naplnění cíle diplomové práce bylo nezbytné porozumět celkovému zatížení a způsobům optimalizace odvodů těchto osob z teoretického a následně praktického hlediska. Daňoví poplatníci mnohdy nemají přehled o tom, jaké možnosti pro legální minimalizaci povinných odvodů jim jsou k dispozici. Optimalizace může proběhnout nejen prostřednictvím různých odpočtů, slev na dani, využitím paušálních výdajů, ale také prostřednictvím transformace právní formy podnikání na jinou.

Práce byla rozdělena do tří hlavních kapitol. První z nich se soustředila na teoretická východiska a vymezení základní pojmů související s podnikáním OSVČ a s. r. o. Následně bylo provedeno shrnutí a porovnání zjištěných kladů a záporů těchto forem podnikání. Výhodnost podnikání v samostatné činnosti je spatřována v administrativní jednoduchosti, časové a finanční nenáročnosti při založení podnikatelské činnosti, možnosti volby evidence pohledávek, závazků a majetku, samostatné rozhodování při řízení a rozhodování. K nevýhodám této formy podnikání lze připsat ručení za závazky celým svým majetkem, nízká obchodní prestiž při získávání zakázek, odvody na sociální a zdravotní pojištění, které výrazně snižují disponibilní zisk podnikatele.

Ačkoli se zdá být dvojitý zdanění u podílů ze zisku s. r. o. značně nevýhodné oproti zdanění zisku OSVČ, ve výsledku je OSVČ více odvodově zatížena. Příčinou je skutečnost, že na vyplácené podíly se pojistné na sociální a zdravotní pojištění oproti příjmům OSVČ nevztahuje. Nejvíce oceňovanou výhodou u s. r. o. je ručení za závazky jen do výše nesplacených vkladů. To platí ale jen v případě, že společník jednal s péčí řádného hospodáře. Mezi výhody se řadí také vysoká obchodní prestiž, snadnější získávání úvěrů od banky, při rozvoji korporace její snadnější rozšiřování. Při rozhodování zda založit s. r. o. může podnikatele odradit zdlouhavé formálně-právní úkony a finanční náročnost související se vznikem, v průběhu podnikatelské činnosti svolávání valné hromady, a také povinnost vést účetnictví. Při odměňování společníků, jednatelů či členů dozorčí rady se při výpočtu daně z příjmu, sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění postupuje jako u zaměstnance.

V druhé hlavní kapitole pod pojmem „Daňový základ vybraných variant“ byly shrnuty daňové aspekty daně z příjmů OSVČ a společnosti s ručením omezeným. Jsou zde uvedeny také jednotlivé způsoby tvorby základu daně OSVČ (daňová evidence, uplatňování paušálních výdajů, účetnictví), který si podnikatel zvolí sám, není-li mu dána povinnost vedení účetnictví ze zákona. Není zde opomenut způsob zdaňování podílů na zisku a odměny jednatelů, společníků a členů dozorčí rady. Konec této kapitoly byl věnován postupu výpočtu roční daňové povinnosti daně z příjmů fyzických osob a daně z příjmů právnických osob.

Třetí kapitola diplomové práce byla zaměřena na samotný výpočet celkového zatížení poplatníka na pěti různých základech daně v rozsahu 100 000 Kč až 5 000 000 Kč. Komparace celkových odvodů byla provedena mezi OSVČ uplatňující skutečné výdaje ve výši poloviny příjmů, OSVČ uplatňující paušální výdaje ve výši 80 % příjmů, jediného společníka s. r. o. pobírající v první variantě jen podíly na zisku, a ve druhé variantě jen odměny vyplácené na základě pracovně-právního vztahu. V případě OSVČ a odměn byl využit pouze optimalizační prostředek ve formě slevy na poplatníka. Na základě znalostí získaných z odborné literatury, internetových zdrojů a zákonů byly výpočty a grafy provedeny za pomoci programu Microsoft Excel.

Na základě jednotlivých výpočtů bylo zjištěno, že s měnícím se základem daně dochází i ke změně celkového procentuálního zatížení. Při nízkém základu daně do 100 000 Kč působí minimální vyměřovací základy pro zdravotní pojištění a sociální zabezpečení u OSVČ. Podnikatel uplatňující skutečné výdaje dosahuje nejnižšího zdanění při základu daně 500 000 Kč, tj. 31,37 %. Avšak při uplatňování výdajů odpovídajícím 80% příjmů by optimalizoval povinné odvody na výši 11,18 %. Ostatní výše základů daně způsobily podstatné zvýšení celkového zatížení. Při vysokém základu daně přesahující 5 000 000 Kč dochází u OSVČ se skutečnými výdaji ke snížení procentuálního zatížení odvody. Příčinou toho, ačkoli zde působí solidární zvýšení daně, je maximální vyměřovací základ pro sociální zabezpečení. Zatížení OSVČ s paušálními výdaji neustále roste, protože je ZDP stanovena maximální hranice pro uplatnění paušálních výdajů.

Společníkovi pobírajícího jen podíly na zisku se odvodová povinnost v procentech téměř nemění, a zůstává při stabilní výši 31,14 %. Odvody se však skládají jen z daně z příjmů, společník tudíž bude muset dodatečně platit alespoň povinné zdravotní pojištění. Pokud byl zisk vyplácen společníkovi jen ve formě odměn, mohla se zdát tato varianta jako nejlepší díky nízkému průměrnému zatížení ve výši 26,06 %. Avšak vysokými odměnami bylo způsobeno nadměrné finanční zatížení korporace, která je povinna platit a odvádět sociální pojištění za zaměstnance, a odvádět pojistné hrazené zaměstnancem za sebe.

Z komparace daňového zatížení bylo v diplomové práci zjištěno, že optimální variantou pro minimalizaci daňových a pojistných odvodů je kombinace vyplácených podílů a odměn na základě pracovně-právního vztahu. Při odměňování společníka ve výši minimální mzdy byl zajištěn stabilní příjem během roku, ze kterého bylo hrazeno povinné zdravotní i sociální pojištění. Tyto odměny při nízké výši příliš finančně nezatěžují korporaci. Na zbývající část zisku, která je po odečtení daně z příjmů právnických osob určena k rozdělení ve formě podílů na zisku, se již sociální pojistné nevztahuje, a odvedena z této části bude už jen daň z příjmů fyzických osob.

Přínosem této diplomové práce je vytvoření uceleného a přehledného výkladu o odvodech do státního rozpočtu osob samostatně výdělečně činných, společnosti s ručením omezeným a jejích společníků. Dosažené výsledky mohou být využity pro pedagogické účely, zároveň mohou posloužit fyzickým osobám zamýšlejícím podnikat nebo OSVČ zvažující transformaci právní formy podnikání z důvodu optimalizace celkového zatížení odvody.

Seznam použité literatury

Knižní publikace:

- [1] BĚHOUNEK, Pavel. *Společnost s ručením omezeným 2014 – prakticky včetně účetnictví a daní*. Olomouc: ANAG, 2014. 368 s. ISBN 978-80-7263-886-4.
- [2] ČERVINKA, Tomáš. *Zdravotní pojištění zaměstnavatelů, zaměstnanců a OSVČ s komentářem a příklady 2014*. 6. vyd. Olomouc: ANAG, 2014. 176 s. ISBN 978-80-7263-860-4.
- [3] DUŠEK, Jiří. *Daně z příjmu 2014 – přehledy, daňové a účetní tabulky*. 8. Vyd. Praha: GRADA Publishing, 2014. 224 s. ISBN 978-80-247-5116-0.
- [4] JOSKOVÁ, Lucie, Jan ŠAFRÁNEK, Pěva ČOUKOVÁ, Pavel PRAVDA a Markéta PRAVDOVÁ. *Nová společnost s ručením omezeným: právo, účetnictví, daně*. 1. vyd. Praha: GRADA, 2014. 208 s. ISBN: 978-80-247-4445-2.
- [5] JOSKOVÁ, Lucie a Pavel PRAVDA. *Zákon o obchodních korporacích*. Praha: GRADA, 2014. 96 s. ISBN 978-80-247-4834-4.
- [6] KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. 5. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 276 s. ISBN 978-80-7357-574-8.
- [7] MACHALOVÁ, Jitka. *Prostorově orientované systémy pro podporu manažerského rozhodování*. Praha: C. H. Beck, 2007. 141 s. ISBN 978-80-7179-463-9.
- [8] PILÁTOVÁ, Jana a kol. *Daňová evidence: komplexní řešení problematiky daňové evidence pro OSVČ*. 10. vyd. Olomouc: ANAG, 2014. 344 s. ISBN 978-80-723-863-5.
- [9] RADVAN, Michal, Ivana PAÍZKOVÁ a Dana ŠRÁMKOVÁ. *Finanční právo a finanční správa – Berní právo*. Brno: Masarykova univerzita, Doplněk, 2008. 510 s. ISBN 978-80—210-4732-7.
- [10] SRPOVÁ, Jitka a Václav ŘEHOŘ. *Základy podnikání: Teoretické poznatky, příklady a zkušenosti českých podnikatelů*. Praha: Grada Publishing, 2010. 432 s. ISBN 978-80-247-3339-5.
- [11] STAŇKOVÁ, Anna. *Podnikáme úspěšně s malou firmou*. Praha: C. H. Beck, 2007. 199 s. ISBN 978-80-7179-926-9.

- [12] ŠEBESTÍKOVÁ, Viola. *Účetní operace kapitálových společností (daňové a právní souvislosti)*. 3. vyd. Praha: Grada Publishing, 2011. 256 s. ISBN 978-80-247-4018-8.
- [13] TERRA Bernardus and Peter WATTEL. *European tax law*. 6th ed. Alphen aan den Rijn: Wolters Kluwer Law & Business, 2012. 634 s. ISBN 978-90-411-3877-4.
- [14] VALOUCH, Petr. *Daňové tipy (a triky) pro fyzické osoby 2009: jak ušetřit na dani z příjmů*. Praha: Grada Publishing, 2010. 128 s. ISBN 978-80-247-3332-6.
- [15] VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2010*. 10. vyd. Praha: 1. VOX, 2010. 355 s. ISBN 978-80-86324-86-9.
- [16] VANČUROVÁ, Alena a Stanislav KLAZAR. *Sociální a zdravotní pojištění: Úvod do problematiky*. 2. vyd. Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2008. 124 s. ISBN 978-80-7357-381-2.
- [17] VEBER, Jaromír a Jitka SRPOVÁ a kol. *Podnikání malé a střední firmy*. 3. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012, 336 s. ISBN 978-80-247-4520-6.
- [18] VYBÍHAL, Václav. *Zdaňování příjmů fyzických osob 2010: praktický průvodce*. 6. vyd. Praha: Grada Publishing, 2010. 224 s. ISBN 978-80-247-3426-2.
- [19] ŽENÍŠKOVÁ, Marta. *Pojistné na sociální zabezpečení zaměstnavatelů, zaměstnanců, OSVČ, dobrovolně důchodově pojištěných s komentářem a příklady k 1. 1. 2014*. 6. vyd. Olomouc: ANAG, 2014. 160 s. ISBN 978-80-7263-861-1.

Internetové zdroje:

- [20] ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ. ČSSZ – Výpočet pojistného. [online] ČSSZ [13.01.2015]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/pojistne-na-socialni-zabezpeceni/vyse-a-platba-pojistneho/vypocet-pojistneho.htm>
- [21] HAVIT, s. r. o. Živnostenský úřad – Živnostenský rejstřík [online] HAVIT [17.11.2014]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/urady/zu/rejstrik.aspx>
- [22] MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. Nemocenské pojištění – Nemocenské pojištění v roce 2014. [online] MPSV [18.01.2014]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/7>

- [23] MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. *MPO – jednotný registrační formulář*. [online] MPO [08.01.2015]. Dostupné z: <http://www.mpo.cz/zprava154912.html>
- [24] MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. *MPO – Roční přehled podnikatelů a živnostníků*. [online] MPO [10.01.2015]. Dostupné z: <http://www.rzp.cz/statistikySbj.html>

Zákony:

- [25] Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů
- [26] Zákon č. 235/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- [27] Zákon č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů
- [28] Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, ve znění pozdějších předpisů
- [29] Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů
- [30] Zákon č. 592 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů
- [31] Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů
- [32] Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, ve znění pozdějších předpisů
- [33] Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

Seznam použitých zkratek

CMR	Centrální registrační místo
č.	číslo
ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
FO	fyzická osoba
JRF	Jednotný registrační formulář
NOZ	nový občanský zákoník
odst.	odstavec
OSSZ	Okresní správa sociálního zabezpečení
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
PO	právnícká osoba
Sb.	sbírka
SP	sociální zabezpečení
s . r. o.	společnost s ručením omezeným
VZ	vyměřovací základ pro pojistné
ZDP	zákon o daních z příjmů
ZOK	zákon o obchodních korporacích
ZoÚ	zákon o účetnictví
ZP	zdravotní pojištění

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 24.4.2015

Denisa Obrusníková

Bc. Denisa Obrusníková

Seznam příloh:

Příloha č. 1: Daňové přiznání k dani z příjmů fyzických osob

Příloha č. 2: Daňové přiznání k dani z příjmů právnických osob